

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Jannsson

Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus

Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 15

Tallinn, 13. aprillil 1937

III aastakäik

SISU:	Lhk.	CONTENTS:	Page
PÖLLUMAJANDUS		AGRICULTURE	
Noorkarjakasvatuskulud	262	Breeding of Young Cattle	262
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS		INDUSTRY AND TRADE	
Kõrgkonjunktuur Skandinaavia	265	Prosperity in Scandinavia	265
Lühiuudiseid	267	Sundry Information	267
HINNAD		PRICES	
Tähtsamad hinnad ja noteeringud	268	Prices and Quotations	268
PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD		AGRICULTURAL MARKETS	
Võiturg	269	Butter Market	269
Peekoniturg	269	Bacon Market	265
Tapaloomade ja lihaturg	269	Cattle and Meat Market	269
Põllumajanduslik väljavedu	270	Exports of Agricultural Products	270
Kanamuneturg	270	Egg Market	270
Piimaturg	271	Milk Market	271
Teraviljaturg	271	Grain Market	271
Kartuliturg	272	Potato Market	272
Aedviljaturg	272	Vegetable Market	272
Kalaturg	273	Fish Market	273
VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID		FOREIGN COUNTRIES	
Läti väliskaubandus 1936. a. ja uusi tendentse.	273	Latvian Foreign Trade in 1936, and New Tendencies	273
INFORMATSIOONI OSA		INFORMATION PART	
Eesti Panga nädalaaruanne	276	Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return	276
VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED		FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
L.-Aafrika majandus	277	Economic Conditions in South Africa	277
Eesti väliskaubandus L.-Aafrika Ühendriikidega	278	Estonian Foreign Trade with South Africa	278
Leedu—NSVL-u kaubandussuhteid	279	Lithuanian Trade Relations with SSSR	279

Kuukiri „Konjunktuur“

avaldab Konjunktuurinstituudi uurimistöid ja annab Konjunktuurindekseis arvulisi ülevaateid majanduselu kohta originaalsel ja piltlikul kujul.

Kuukiri „KONJUNKTUUR“ ilmub iga kuu algul vihkudena 64—80 lk.

Tellimishind Kr. 8.— aastas, poolaastas Kr. 5.—

ühes nädalikirja „MAJANDUSTEADETEGA“ „ 12.— aastas, poolaastas „ 7.—

PÖLLUMAJANDUS

NOORKARJAKASVATUSKULUD. — BREEDING OF YOUNG CATTLE.

N. Viilup.

Veisepidamine on talukäitise tähtsamaid tootmisharusid, andes 10 a. keskmiselt kuni kolmandik talundite kogusaagist ja pisut üle poole talundite rahalisest käitississetulekust. Kogusaagi suurus kui ka rahaline sissetulek veisepidamisest võivad üksikuis talundis kõlkuda, sõltuvalt tootmisalade vahetusest ja veisepidamise intensiivsusest. Vaatamata sellele, kas sissetulek veisepidamisest saadakse loomade või piimamüügist või ka mõlemast, on noorkarjakaasvatus karjapidajate tähtsamaid ülesandeid, kuna noorkarjast sõltub üldine karjakvaliteet ning sellest sõltub veiste toodangu kõrgus ja veise suguloomaks müügi korral müügihind.

Noorkarjakaasvatus nõuab karjapidajalt erilist hoolt ja teadlikku tööd, et vasikas arendada välja häid omadusi, milliseid noorloom pärib vanemalt vaid eeldusina. See töö on raske ning kulunõudev, kuid mõõdapääsmatu, kuna karjast väljalangevaid vanu loomi tuleb asendada uutega. Viimane asjaolu on noorloomade kasvatus peapõhjuseks, kuid kasvatus ergutab ka heade suguloomade eksportimisvõimalusi, kus neist makstakse kõrgemat hinda. Nii veeti välja 1935. a. 1708 ja m. a. 2401 veist. Kuna võib arvata, et käesoleval ja eelolevail aastail avaneb eksportimisvõimalusi, kus kõrgekvaliteedilisest tööloomadest makstakse paremat hinda, ei jäta see avaldamata mõju noorloomade kasvatussele.

Kuna nimetatud põhjusil võiks loota, et noorloomade kasvatus jätkub meil senisel või suuremal määral, on käesolevate ridade ülesandeks selgitada noorloomakasvatuskulusid ja tasuvust. Küsimuse selgitamiseks on kogutud vastavaid andmeid taluraamatupidamistalundist, ka on kasustatud karja kontrollühingute liidu poolt kogutud andmeid.¹⁾

Lähtudes töö seisukohalt, on selgitatud pullide ning lehmade kasvatuskulusid friisi-, maa-, punase- ning segakarja kohta. Noorlehmade kasvatuskulud on arvutatud 1 aasta

vanuseni ja kuni esmakordse lüpsmatulekuni, pullidel aga 2 a. vanuseni.

Noorloomakasvatuskulu koosneb vasika väärtusest, sööda- ja pidamiskulust. Pidamiskulud koosnevad: töökulust, ehitiste- ja riistade üüridest, kapitali %-nõudlustest, alapanu- ja muist kuludest. Noorlooma väärtuse leidmiseks nimetatud vanuseni tuleb arvestada kõiki nimetatud kulusid. Kuna noorloomade kasvatusel saadakse veel sõnnikut ning esimest kord lüpsmatulnud noorlehm annab vasika, tuleb neid lisatulused selgitada noorloomakasvatuskulude arvutamisel.

Noorloomade söötmissolusid ja nende poolt tarvitatud söödakoguseid on selgitatud karjakontrolli arvepidamisega. Mullikate, noorlehmade ja pullide söödatarbe selgitamiseks üksikute tõugude järgi on kasustatud 106 kontrollühingu andmeid, kus uurimist on teostatud 1112 noorlehma ja 122 noorpulli kohta. Need söödakogused, milliseid tarvitasid noorloomad teatud vanuseni karjakontrolli kogemusel, on käesolevas töös võetud aluseks noorloomakasvatuskulude selgitamisel. Söötade hinnad, sõnnikuväärtus ja pidamiskulud on selgitatud Põllutöökoja P.-Raamatupidamistalituse andmeil.

Noorloomakasvatuskulude kujunemisel on määrava tähtsusega esmakordne poegimise vanus, s. o. söötmisspäevade arv kuni poegimiseni, mis osutub erinevaks üksikute tõugude järgi. Sõltuvalt tõust kõigub see karjakontrolli andmeil 771—947 päeva, kusjuures friisidel ja punasel karjal on see suurem, kuna maa- ja segakarjal väiksem. Ka raamatupidamistalundis on uuritud esmakordse poegimise vanust ning tulemusist nähtub, et need ühtuvad enam-vähem karjakontrolli andmetega. Esmakordse poegimise vanus sõltub esimesest paaritusaajast, mis on aga tingitud loomaküpsusest jne.

Aastase mullika kasvatus maksab keskmiselt kr. 110.—. Tõugude järgi on kasvatuskulu friisidel 124, punasel karjal 114, maakarjal 96 ja segakarjal 105 kr. Kasvatuskuludest moodustab suurema protsendi

¹⁾ N. Masso. „Agronomia“ nr. 7. 1934.

söödakulu ning see sõltub karjatõust suuremal määral kui pidamiskulu. Vastavalt tõugudele on aastaste mullikate söödatarve ja -kulu: friisidel 1035 sü à 8,37 s. — kr. 86.67, punasel karjal 954 sü à 8,36 s. — kr. 79.76, maakarjal 818 sü à 8,01 s. — kr. 65,51 ja segakarjal 915 sü à 7,87 s. — kr. 71.99. Selgub, et tõust sõltub mullikate söödatarve suurus. Kuna friisi ja punase karja mullikate söödakogus sisaldab rohkem jõusööta, tuleb nende söötades ka üldina sü-hind kallim.

Kuni 1 a. vanuse mullika kasvatuskulud.

1) Pidamiskulud:	
Töökulu	Kr. 30.54
Üürid (ehitiste, masinriistade j. t.)	" 8.44
Kapitali %/o-nõudlus	" -33
Allapanu	" 4.88
Mitmesugust	" -78
Kokku pidamiskulud	Kr. 44.97
2) Söödakulud — 931 sü à 8,16 sn.	" 75.98
3) Vasikahind	" 5.00
Kokku kulud	Kr. 125.95
Arvata maha laudaväetise väärtus	" 15.93
Jääb: kasvatuskulu	" 110.02

Andmeil, millede alusel on arvatatud aastavanuste mullikate kasvatuskulu on leitud ka noorlehmade ja pullide kasvatuskulu. Võttes aluseks, et karjakontrolli andmeil on esmakordse poegimise vanus friisidel 2 a. 7 kuud, punasel karjal 2 a. 6 kuud, maakarjal 2 a. 1 1/3 kuud ja segakarjal 2 a. 1 2/3 kuud, kujuneb nende tõugude keskmine noorlehma ja 2 a. vanuse pulli kasvatuskulu.

Selgub, et keskmiselt maksab esmakordselt poegiv noorlehm 238 ja 2 a. vanune pull 213 kr. Võrreldes kasvatuskulusid üksikute tõugude järgi, kõiguvad need noorlehmadel 89—296 ja pullidel 192—246 kr. Nagu pullide söödakogus sü-des samuti ka nende kasvatuskulu üksikute tõugude järgi ei kõigu nii laius piires nagu noorlehmadel. Üldiselt tuleb pullide keskmine sü-hind kallim kui lehmadel, arvatud välja segakari. Söödakulu pullide kasvatamisel on: friisidel 159, punasel karjal 142, maakarjal 122 ja segakarjal 119 kr. Nende pidamiskulu karjade samas järjekorras on kr. 123, 111, 100 ja 105. Pullide kasvatuskulude arvutamisel tu-

leb pidamis- ja söödakulule lisada veel vasika väärtus, kelle väärtust kõikide tõugude juures on hinnatud 5 kr-le. Pullide kasvatuskulude arvutamisel ei ole arvestatud juhuslikke tulusid, milliseid saadakse pulli kasutamisel paaritamiseks enne kaheaastast vanust.

Noorlehma ja 2 a. vanuse pulli kasvatamiskulu.

Keeping Cost of a Young Cow and 2 Years Old Bull.

	Esimest poega lüpsmatulnud lehma kasvatuskulu.			2 aasta vanuse pulli kasvatuskulu.		
	sü	á s.	Kr.	sü	á s.	Kr.
1. PIDAMISKULUD:						
Töökulu	—	—	81,05	—	—	60,76
Üürid (ehitiste, masinriistade j. t.)	—	—	22,43	—	—	19,30
Kapitali %/o-nõudlus	—	—	12,75	—	—	7,47
Allapanu	—	—	12,97	—	—	11,16
Mitmesugust	—	—	2,07	—	—	1,78
Kokku pidamiskulud	—	—	131,27	—	—	109,47
2. SÖÖDAKULUD:						
Täispiim	86	21,0	18,05	89	21,0	18,74
Kooritud piim	195	9,0	17,55	217	9,0	19,53
Õlikoogid	48	11,7	5,62	22	11,7	2,57
Muu jõusööt	310	9,9	30,69	330	9,9	32,07
Hein	562	6,3	35,41	551	6,3	34,71
Põhk	323	4,0	12,92	197	4,0	7,88
Juurvilli	62	11,0	6,82	43	11,0	4,78
Muu toorsööt	86	7,0	6,02	23	7,0	1,61
Karjamaa	798	2,0	15,96	654	2,0	13,08
Kokku söödakulud	2470	6,03	149,04	2126	6,37	135,52
3. VASIKA HIND	—	—	—	—	—	5,00
Kokku kulud	—	—	230,31	—	—	249,99
Arvata maha laudaväetise väärtus	—	—	42,22	—	—	37,19
Kasvatuskulu tõugude keskmiselt	2470	6,03	238,09	2126	6,37	212,80
Kasvatuskulu:						
friisidel	8055	6,05	295,66	2388	6,68	246,44
punasel karjal	2652	6,11	260,17	2144	6,64	219,63
maakarjal	1941	6,12	188,68	1941	6,27	192,08
segakarjal	2203	5,35	207,65	2038	5,88	193,06

Noorlehmade kasvatuskulude arvutamisel on arvestatud ainult pidamis- ja söödakulusid. Vasikahinda ei tarvitse lugeda kuluks, kuna lehm tasub selle poegimisel. Kasvatuskulu on kõrgem friisidel ja madalam maakarjal. Pidamiskulud on friisidel 161, punasel karjal 142, maakarjal 104 ja segakarjal 117 kr. ning söödakulu tõugude samas järjestuses: 135, 164, 119 ja 129 kr. Kuna pidamis- ja söödakulu on seda suurem, mida kõrgem on looma vanus esmakordsel poegimisel, on arusaadav, miks frii-

si ja punase karja veise kasvatuskulu on kõrgem maa- ja segakarja omast. Kultuur-tõrveise kasvatus tuleb ka seepärast kallim, et nende eest hoolitsetakse paremini ning nende söödaratsioon sisaldab rohkem kallimaid sööti, nagu jõusööta, külm- ning täispiima.

Võrdluseks on huvitav märkida, et Soomes on 1935/36. p. a. taluraamatupidamise andmeil esmakordselt lüpsmatuleva noorlehma kasvatuskulud 229 kr. Paaritamist on püütud neil korraldada nii, et esmakordselt lüpsmatuleva looma vanus on 2—2,5 aastat. Noorlehma söödatarvitus selle aja jooksul on keskmiselt 2300 sü, millest loom saab jõusööta ja külm- ning täispiima 571 sü ehk kuni 25%.

Olgugi et noorlehmakasvatuse kulu võib vähendada looma esmakordselt varem paaritades, nii et ta poegiks 2-aastaselt ja veel nooremaltki, ei ole see soovitatav, kuna looma arenemine võib muutuda sellega pikaldaseks, loom jääda kiduraks ning vaevalt suudab anda hiljem kõrget toodangut. Seepärast ei peaks kasvatuskulusid hoidma kokku mitte esmakordse poegimisaja lühendamisega, kuna see ei tee hilisemat toodangu tootmist odavamaks, vaid veel kallimaks. Parajam esmakordne paarituse aeg sõltub suuresti looma tõust, kuid siiski võiks hästisöödetud ja arenenud mullikaid paaritada 18—20 kuu, üldiselt aga 2 a. vanuselt.

Vaatamata sellele, kas veisepidamise peaeesmärgiks on piimatootmine, suguloomade kasvatus või muu ülesanne, on see ala tähtis, kuna ta võimaldab mitmesuguseid maaviljustooteid, millel puudub turustamisvõimalus, töötleda, väärindada nõuetavaks turusaadusiks. Veisepidamise tasuvuse näitajaks on aga sööda väärindusväärtus, s. o. hind, mida loomad suudavad maksta neile söödetuud söötade eest, jäädes ise kahjuta-kasuta.

Loomade kasvatus müügiks võib olla tasuv loomade kõrge hinna juures. Kõrge piimahinna puhul on tulusam söötade väärindamine piimaks. Võib olla ka olukordi, kus loomakasvatuse müügiks on sama tulus nagu

piimatootmine. See, kas on tulusam noorloomade kasvatus või piimatootmine, on kergesti arvutatav. Tuleb leida, mis kogust piima on võimalik toota söödakogusega, mis kuulub loomakasvatuseks kuni esmakordse poegimiseni ning kui suur on kogu selle piima väärtus turuhinna järgi. Sellest piima koguväärtusest tulevad lahutada need lisakulud, milliseid ei esine noorloomade kasvatusel, nagu lüpsmis- ja teiste piimatallitustöödega seotud kulud ja lüpsilehma kustutus. Jääva summa suurus sõltub piimahinnast ning see on noorlooma hinna näitajaks, millega loomamüük tasub samavõrra kui piimatootmine. Seda, mis on tasuvam, kas noorloomakasvatuse või piimatootmine, näitab arvutus:

Piimahind s kg kohta	6	7	8	9	10
Täis- ja küllpiima väärtus Kr. 86 sü + 195 sü = 281 sü)	35	35	35	35	35
2879 kg täispiima väärtus Kr.	178	202	230	259	288
Kokku Kr.	208	237	265	294	323

Arvata maha enamkulud tööde ja kustutuse arvel Kr. 27 27 27 27 27
Kasvatuskulud Kr. 181 210 238 267 296

Tõukarjade ja segakarja keskmiselt on noorlehma söödakuulu kuni esmakordse poegimiseni 2470 sü, millest 281 sü on külm- ning täispiima 35 kr väärtuses. Lahutades kogu sü-de hulgest piima sü-d, jääb mitmesuguseid teisi sööti 2189 sü. Karjakontrolli andmeil tootsid lehmad 100 sü-ga kõikide karjade keskmiselt 131,5 kg piima või 2189 sü-ga võiks toota 2879 kg. Piimaturustamisel mitmesuguse hinnaga kujuneb isesuguselt ka esmakordselt lüpsmatuleva noorlehma kasvatuskulu, kusjuures loomakasvatuse oleks sama tasuv nagu piimatootmine. Kui kokku-lahtri summadest lahutada enamkulud kr. 27, milliseid noorlehma kasvatusel ei esine, saame kasvatuskulu. TABELI andmeist selgub, et piimatootmine on sama tasuv kui noorloomakasvatuse, kui loomamüügist saadakse 181 kr. ning piima kg-hind on 6 s. Kui noorlooma hind jääb püsima 181 kr., kuid piima kg-hind tõuseb 7 s-le, on piimatootmine tulusam.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

KÖRGGONJUNKTUUR SKANDINAAVIAS. — PROSPERITY IN SCANDINAVIA.

Pärast möödunud kriisi olid Skandinaavia-maad esimesed, kes saavutasid kõrgkonjunktuuri. Seal püsivad juba kauemat aega kõrgkonjunktuuri positiivsed ja negatiivsed tunnused. Kõrgkonjunktuuri tunnuseina võime seal mainida tööstuse kõrget puhaskasu, laevanduse järjest suurenevat sissetulekut, tööstustegevuse ja ostujõu tõusu, kuid samuti ka negatiivseid kõrgkonjunktuuritunnuseid, nagu kütteenite — (süte, põletusõli ja bensiini) hindade järjekindlat tõusu ja sellega kaasas ka toit- ja tarbeainete kallinemist. Samuti tungib järjest akuutsemalt esile tööstustegevuse elavnemisega oskustöölise puudus.

Üldises tööstuse ekspansioonis ei saa jätta märkimata tööstuste seadiste uuendamisi ja moderniseerimisi, millised on peamiselt sihitud sellele, et toota tarvitajaskonna maitse- ja nõuetekohaseid saadusi, sellega kaasas vähendada ka sisseveotarvet. Säärane nähtus ilmneb Norras kui ka Rootsis.

Norras annavad vaalapüük, laevandus, raua- ja metallärrtside-, puu- ja paberitööstus tähelepanuväärivat osa rahvamajanduslikust sissetulekust. Teisel sõltub aga maa oma laevanduse ja tselluloositööstus välismaisest siseturust, kus hinnad arenevad viimasel ajal tõususuunas. Raua- ja metallide hinnatõus mõjustab aga Norrat kui tarvitajat maad suuresti. Pinev seisund teraviljaturgudel on mõjutanud ka Norra kui teraviljaostja maa jahuhindu tõususuunas. Sealjuures omab aga Norra väga kõrget elatusstandardit. Võttes 1914. a. palgataseme 100, on see praegu 250 ja õppinud töölisel isegi 300, elatusmaksumus on aga samal ajal tõusnud 100-lt 190-le. Norras näitas sissevedu ka peale elatustarvete m. a. suurt tõusu. Nõnda tõusis autode sissevedu m. a. esimese 11 kuu jooksul 4750-le eelmise aasta 3100 vastu samal ajal. Mootorrattaste sissevedu tõusis eelmise aasta 2700-lt 3415-le 11 esimese kuu jooksul. Samal ajal näitas ka toorainete sissevedu tähelepanuväärivat tõusu. 1936. a. suurenes sisseveo ülekaal tinnarguselt 237,6 milj. kr. Säärane tendents kestis ka k. a. algul, 1937. a. jaanuaris oli sisseveo ülekaal 28,4 milj. kr. rekordsisseveo 91,6 milj. kr. (eelmisel aastal 64,1 milj. kr.) ja rekordväljaveo 63,2 milj. kr. (eelmisel aastal 55,4 milj. kr.) juures. Seal-

juures olid aga Norra sissetulekud vaalapüügist ja laevandusest sedavõrd suured, et m. a. maksebilanss lõppes 14 milj. kr. ülejäägiga. Laevandus oli aga ka see, kes aitas kaasa väliskaubanduse passiviseerimisele oma suurte tellimistega Rootsi laevatehaseilt. Kalkuleeritakse, et kogu Rootsi laevatehaste tegevusest oli 84% rakendatud Norra tellimiste täitmisele. Laevandus etendab Norras väga tähtsat osa, kuna Norrat võib lugeda neljandaks laevanduse alal. Uute laevanduseltside asutamine on viimasel ajal väga elav. Seisakut laevanduse alal ei ole märgata, kuna Norra kogutonnaaz üle 4 milj. tn on kõik tegevuses.

Põllumajandus võitles kõigi abinõudega viimase diskontoprotsendi kõrgendamise vastu, kuna see toob endaga kaasa põllumajanduskrediidi kallinemist. Pessimistlikumad kuuldused räägivad uue kriisi lähenemisest põllumajanduses, kuid seda peab veel ootama, kuna elatusmaksumuse indeks näitas alles viimasel kuul tõusu ja põllumajandusel on oma saaduste mahutamiseks küllalt võimalusi avaral siseturul, mille varustajaks ta peamiselt ongi. Kriis kestab aga kalanduses, peamiselt just P.-Norras.

Tööstus sammub kõrgkonjunktuuri taktis, olgugi et toodanguindeks jaanuaris oli paari punkti võrra madalam eelmise aasta detsembri omast, kuid see sõltus peamiselt sesoonist, kuna ehitustegevus on talvel seisus. Võrreldes 1936. a. jaanuariga oli k. a. jaanuaris tööstustoodanguindeks ikkagi 10 punkti kõrgem. Tähelepanuväärt on eksporttoodanguindeksi tagasimineku. 1936. a. jaanuaris oli eksporttoodanguindeks 127, 1936. a. detsembris 120 ja k. a. jaanuaris 118. Siseturutõustuse toodanguindeks näitas aga tõusu, tõustes 1936. a. jaanuaris 110-lt 130-le k. a. jaanuaris. Üldiselt oli tööstustoodang 1936. a. 9,7% suurem 1935. a-st ja tööstustoodangu väärtus tõusis 10%. Tööstustegevuse indeks oli 1936. a. detsembris 107 1935. a. detsembri 97 vastu. Sellele vaatamata seisab aga valitsuse käsutuses väljaspool riigieelarvet 2 milj. kr. kriisi ja tööpuuduse vastu võitlemise otstarbel, mida on võimalik kasutada P.-Norras, kus kriis veel püsib.

Kõrgkonjunktuur suure nõudmisega toor-

ainete järele on andnud mõnelegi tööstus-üritusele tõuget. Nii võib märkida uute raua- ja metalliärtsilademete otsimist. Paljud norra kaevandused on oma toodangud mülünud juba välja kuni 1938. a., mis annab hoogu uute lademete leiutamiseks. Samuti tehakse energiliselt katseid elektrienergia rakendamiseks metallikaevanduses.

Kõrgkonjunktuur Norras sunnib majandusringkondi ka kainelt kaalutlema, sest keegi ei tea tema kestust, seepärast on ettevaatusabinõud vajalikud.

Erinevalt Norrast on kõrgkonjunktuur arenenud Rootsis. Paremad konjunktuuritingimused Rootsis ilmsesid juba selgelt 1935. a. keskpaiku. Rootsis pami kõrgkonjunktuurile tollal aluse eksporttööstuse kiire areng ja eksporttoodangu tõus.

Praegune konjunktuuriseisund on Rootsis: kõrgkonjunktuuri mõjustusi ilmneb rohkem intensiveerimises, kui ekspansioonis. Rootsi tööstuses on võetud ette palju uuendusi ja moderniseerimisi, et rahuldada tarvitaja peenenenud maitset, ja konsolideerimine võidetud positsioonidele näib olevat kõikjal juhtlauseks. Likvideeti tahetakse hoida kõrgel, seepärast on Rootsi tööstus laenuudega vähe koormatud. Investeerimiskrediiti on tarvitanud kõige rohkem ehitustööstus, väiksemal määral mõned terasetööstused.

Rootsis võiks kõrgkonjunktuuritunnuseina mainida 20% tõusu autode ostus. Šokolaadivabrikud on pidanud täiendama seadiseid, et rahuldada suurenenud tarvituse nõudmist. Tarbeainetetööstuses pannakse suuremat rõhku kvaliteetkaupade valmistamisele, kuna nende järele on nõudmine elavam. Rahvas nõuab paremaid riidesorte, paremaid jalanõusid jne. Sealjuures ei ela aga rootsi tarvitajaskond üle kandejõu, kuna laenude tagasimaksmine pankadesse on elav ja lootusetu laenude mahakustutused pankades vähenevad.

Ka kõrgkonjunktuuri negatiivseid tunnuseid on küllaldaselt. Toorainete (ärtside, puu, söe ja bensini) kallinemise ja vähenemise kõrval on ka elatustarvete hinnad tõusnud puuvillal 10%, jalanõudel, klaas ja portselan-kaupadel 8—15%, samuti ka liiklemishinnad. Pankadel on deposiidid tõusnud ja liikvideet kipub kujunema ülemäära suureks.

Arvestades viimase kõrgkonjunktuuri kogemusi otsitakse praegu vahendeid, kuidas tasandada konjunktuurikõikumisi. Väga paljud arvavad, et praegune kõrgkonjunktuur on oma tipule ligidal ja võib kesta vast pool aastat, kuid on ka neid, kes arvavad, et praegune kõrgkonjunktuurileine võib tõusta veel ja kesta kuni kolm aastat. Mõned statistikud on arvutanud, et praegune kõrgkonjunktuur on jõudmas lõpule ega püsi kauem kui sügiseni. Kindla tunnusena tuuakse ette, et prahihinna näitasid juba veebruaris langust, mida ei saa põhjendada sesooniga. Rootsi laevandus on viimaste aastate jooksul omad laenuid tasunud ja sisemiselt konsolideerunud. Mõned laevandusettevõtted, millised juba mõnda aastat ei maksnud dividendi, maksid neid taas. Prahtide brutosumma tõusis 1935. a. 279,4 milj. kr-lt 335 milj. kr-le 1936. a. Paljud tööstused tegutsesid m. a. rekordtelliimiste arvuga. Toorainetetööstuses on see arusaadav, kuid ka töötlevas tööstuses ületas toodang paljudel aladel 1929. a. Suurima kasudega töötavate tööstustena võiks mainida terase-, elektritööstust ja laevatehaseid. Tööstuse kogutoodang ületas 1936. a. eelmise aasta 8%. Rootsi tööstus moderniseeris ja täiendas omi seadiseid oma kapitalidega. Täiendused tehti peamiselt spetsiaalartikliite tootmiseks, milliseid senini veeti sisse. Käsi-käes põllumajanduse ratsionaliseerimisega leidsid põllumajandusest vabanenud töötajad teenistust tööstuses. Tööstused maksid m. a. dividendi suuremal määral kui aasta varem. Väljavõtte ülaltoodust moodustab kivitööstus, milline on välisurul lootusetult kaotanud ja on praegu raskusis.

Väljavaated tööstusel on soodsad, kuna Inglise on andnud palju tellimisi Rootsi tööstusele. Palgasumma tööstuses tõusis 1936. a. 6% kõrgemale eelmise aasta tasemest ja näib tõenäoselt 1937. a. veelgi tõusvat.

Põllumajandus kannatas m. a. saagiikalduse tõttu teraviljade kui ka loomasööda alal. Elatustarvete hinnad olid 1936. a. kõrged ja näitasid ka k. a. esimesil kuul tõusu. Elatusmaksumuse indeks (1914. a. võetuna 100) oli 1935. a. jaanuaris 120 ja 1937. a. jaanuaris 135.

Kaubanduses oli elavus m. a. isegi suurem kui 1929. a. konjunktuuri kõrgseisul.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

■ Elektriakumulaatori- ja elemenditehas Konst. Mühlverk, Tallinnas, pöördus Majandusministeeriumi poole palvega anda luba mitmesuguste elektrivalgustuskehade valmistamiseks, nagu: „neon“ valgustus- ja reklaamesemed, tasku- ja autolampide pirnid jne. Majandusministeerium rahuldab ettevõtte soovi, andes omapoolse nõusoleku.

Kuuldavasti kavatakse sääraseid ettevõtteid peale nimetatud, kutsuda ellu veel kahe teise ettevõtja poolt, kuna aga säärase tööala meil on uus ja asjatundjad tööhühid puuduvad ning neid on vaja hankida välismaalt, ei pooldavat Majandusministeerium sel alal esialgu mitme ettevõtte loomist ja välismaalaste töölekuumist.

Majandusministeerium andis loa:

■ Mehaanilisele puutööstusele o.-ü. Lebecki, Pabstel ja Ko, Tallinnas, ühe parketivalmistamismasina ostuks Saksast 5 598 kr. väärt.

■ N. Saar'ele, Keilas, ühe jahutaja ja homogenisaatormasina ostuks Taanist koguväärt. 2 270 kr.

■ S. Curvitsch'ile, Tallinnas, ühe karbitraatimismasina ostuks Saksast 635 krooni väärt.

■ Ehitusbüroo P. Subcenkov ja Ko, Tartus, kahe tsementbetoonkiirsegaja ostuks Saksast koguväärt. 620 kr.

■ K/m. Valter Kordesele, Tallinnas, 7 treipingi, 4 hõõvelmasina ja 2 freesmasina ostuks (Saksast koguväärt. 10 950 kr. ja ühe hõõvelmasina ostuks Rootsi 1050 kr. väärt. Masinad ja seadised on määratud kesk- ja väiketööstusettevõtete seadiste täiendamiseks ja uuendamiseks.

■ O/ü. „Viru“ tarklisvabrikud alustasid Rakveres 6. ja Jõhvis 8. IV k. a. tööd, milised katkestusid ajutiselt külmade ilmade tõttu jaanuaris.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa:

■ A/s. C. F. Leihberg, Viljandis, Tartu 44, saeveski ehitamiseks ja sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 50

töölist. Jõuandjaks aurumasin. Valmistatakse mitmesugust ehitusmaterjali.

■ A/s. Pärnu linatööstus, Pärnus, Kuresaare m. 8-a katlahoone suurendamiseks ja ümberehitamiseks ning „Lanz“ süsteem. lokomobiili ülesseadmiseks. Hoone suurendamine ja lokomobiili ülesseadmine on tingitud värvimisosakonna tööruhest.

■ A. Träss'ile, Tartus, Narva 31 villatööstuse „Ekstra“ sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 20 töölist. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 14 hj. Kraasitakse ja kedratatakse lambavilla lõngaks ja niidiks.

■ P. Rennenkampf'ile, Vao vallas, Virumaal, sisseseatud Kaarma piiritustehases töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 5 töölist. Jõuandjaks 25 hj. aurumasin. Valmistatakse piiritust.

■ V. Tiidole, Tartus, Aleksandri 51 sisseseatud kuld- ja hõbeasjadetöökoda ja töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 8 töölist. Jõuandjaks 1,5 hj. elektrimootor. Valmistatakse igasugu kullasepatooteid.

■ A. Trakmanile, Tallinnas, Telliskivi 26 puutööstuse sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 12 töölist. Jõuandjaks 8 hj. lokomobiil. Valmistatakse igasugu ehitus- ja mööblitööstustooteid.

■ B. Pruuberg'ile, Tallinnas, Mulla 8 keraamikatöökoda sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 10 töölist. Jõuandjaks 12 hj. lokomobiil. Valmistatakse mitmesuguseid keraamikatooteid, nagu: ahjupotte, telliskive, savikausse, lillepotte jms.

■ A. Linholm'ile, Tallinnas, Vana-Kalamaja 32 tinatuubidetöökoda sisseadmiseks ja seal töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 15 töölist. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 19 hj. Valmistatakse mitmesuguseid tuube pastade ja kreemide pakkimiseks.

■ A/s. „Vih“, Tallinnas, Koplis, Kopli 81 puuvillakraasimis- ja ketramistööstuse sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 40 töölist. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 103 hj. Valmistatakse mitmesugust puuvillalõnga.

TAHTSAMAD HINNAD JA NOTEERINGUD. — PRICES AND QUOTATIONS.

English Nomenclature see No. 4.	5/IV	29/III	%	Märts		English Nomenclature see No. 4.	5/IV	29/III	%	Märts	
	11/IV	4/IV		1937	1936		1937	4/IV		1937	1936
SUURMÜÜGIHINNAD Tallinnas (Börsikom. noteeringute järgi (kr. kv))											
1. Rukis	14,00	—	—	14,50	12,25	81. Searasv, sulatamata	115	115	0	115	75
2. Nisu	24,50	—	—	23,50	20,50	82. " sulatatud	140	140	0	140	90
3. Oder, sõõda	21,75	—	—	18,00	16,00	83. Loomarasv, sulatamata	80	80	0	80	56
4. Kaer	16,00	—	—	14,97	11,50	84. " sulatatud	65	65	0	65	66
5. Rukkijahu	16,13	—	—	15,13	14,60	85. Heeringad	55	55	0	55	45
6. Rukkipüül	21,50	—	—	21,50	20,90	85-a. " Eesti orivalik	45	45	0	45	—
7. Nisupüül (kõrgem sort)	45,00	—	—	45,00	43,50	86. Räämed, värsked	30	25	+20,0	—	22
8. Kartulid, sõõgi	2,45	—	—	2,49	2,78	87. Kilud, värsked	—	—	—	—	39
9. " tõstuse	1,95	—	—	2,01	2,19	88. Ristikhein	—	6,7	—	—	6,2
10. Kartulitärklis	29,00	—	—	29,00	23,00	89. Aasabein	5,2	5,2	0	5,0	7,1
11. Junst, šveitsi (kg)	1,25	—	—	1,25	1,30	90. Põletispuud, kase (m ²)	845	845	0	845	810
12. Taimevõi (kg)	0,83	—	—	0,83	0,75	91. " männi	528	528	0	528	600
13. Suhkur	45,25	—	—	45,25	42,46	92. Petroleum (lt)	13	13	0	13	12
14. Sool	2,50	—	—	2,50	2,50	PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE NOTEERINGUD.					
15. Riis, Burma II	46,75	—	—	46,00	45,00	Rukis — (kr. kv.)	—	—	—	—	—
16. Tee, or. Pek., Tselion (kg)	5,75	—	—	5,75	5,75	93. Hamburg (La Plata)	10,16	18,22	+5,2	17,81	8,15
17. Kohv, Rio, Santos	3,93	—	—	4,68	4,68	94. Chicago	16,83	16,73	-0,6	16,76	7,55
18. Kakao, hollandi	2,10	—	—	2,10	2,10	95. Winnipeg	16,93	17,00	-0,4	16,25	6,00
19. Heering., S. Matties (tunn)	48,50	—	—	48,50	38,50	Nisu — (kr. kv.)	—	—	—	—	—
20. " Mattius	52,50	—	—	52,50	42,50	96. Hamburg (Manitoba I)	22,93	22,85	+0,4	21,43	18,34
21. Paigid, kuusk, mänd (thm)	19,00	—	—	19,00	18,50	97. Liverpool	20,70	20,26	-2,2	18,13	12,19
22. Paberipuu (rm)	7,25	—	—	7,25	6,00	98. Chicago	19,03	19,47	-2,3	18,59	13,09
23. Saet. mat., mänd u/s (thm)	45,00	—	—	43,30	28,00	99. Winnipeg	19,02	19,86	+0,3	18,07	10,86
24. Telliskivid (1000 tk.)	46,00	—	—	46,00	40,00	Mais — (kr. kv.)	—	—	—	—	—
25. Silikaatkivid (1000 tk.)	39,00	—	—	39,00	35,00	100. Chicago	18,44	17,27	+0,8	16,62	8,87
26. Tsement (tunn 170 kg) ¹⁾	5,85	—	—	5,85	6,43	Piima lahtiselt Tallinn (snt. lt)					
26a. Tsem. paberkot. (170 kg) ¹⁾	5,15	—	—	5,15	—	101. I v. piimakauplustele	11,5	11,5	0	11,5	11
27. Lubl	2,77	—	—	2,77	2,26	102. I v. piimatõstustele	11	11	0	11	10
28. Tsinkvalge (kg)	0,73	—	—	0,64	0,45	103. II v. piimakauplustele	9,5	9,5	0	10	9,6
29. Ooker (kg)	0,23	—	—	0,23	0,21	104. II v. piimatõstustele	8,5	8,5	0	9	8,1
30. Värnis	67,00	—	—	66,50	72,00	Või. (snt. kg)					
31. Linaseme, õli tootmiseks	—	—	—	18,50	18,50	105. Tallinn	133	137	-2,9	145	135
32. Ölikoogid, linasemne	12,75	—	—	12,75	12,25	106. Kindlustatud hind	180	180	0	180	160
33. Nisukliid	10,00	—	—	10,00	9,50	<i>Londonis.</i>					
34. Superfosfaat, 18-20%	4,85	—	—	4,30	4,85	107. Taani	205	210	-2,4	225	217
35. Kaalisool, 40%	10,60	—	—	10,60	10,65	108. Eesti	—	—	—	—	—
36. Fosforiit, eesti	—	—	—	3,20	3,15	109. Läti	—	—	—	—	—
37. Nitrofoska	23,90	—	—	23,40	23,07	110. Leedu	—	—	—	—	—
38. Raud, sordi	20,50	—	—	19,00	14,00	111. U-Meremaa	—	180	—	—	173
39. Teras, vedru	24,00	—	—	24,00	24,00	<i>Manchesteris.</i>					
40. Inglisina	590,00	—	—	547,50	455,00	112. Taani	207	209	-1,0	228	221
41. Seatina	77,50	—	—	70,75	40,00	113. Eesti	182	182	0	190	177
42. Vaskplekk, punane	245,00	—	—	235,00	157,50	114. Läti	183	182	+0,5	189	179
43. " valge	205,00	—	—	195,00	140,00	115. Soome	190	190	0	206	192
44. Tsinkplekk	77,50	—	—	73,75	69,00	116. Rootsi	191	191	0	207	194
45. Puuvillariie, bjasa (mtr)	0,68	—	—	0,68	0,58	<i>Baritinis.</i>					
46. Tallanahk, eesti nah. (kg)	2,45	—	—	2,45	2,45	117. Saksa margivõi	857	857	0	351	351
47. " ameer. n. I a.	2,70	—	—	2,70	2,50	118. Peen meiereivõi	840	849	0	343	343
48. Paber, rotatsioon	23,20	—	—	23,20	23,20	119. Meiereivõi	838	838	0	319	319
49. Kivisüsi, auru, Newcastle	2,90	—	—	2,90	2,62	120. Kopenhaagenis. — Taani	159	162	-1,9	178	178
50. " sepa	3,50	—	—	38,50	2,75	<i>Peekon. (snt. kg)</i>					
51. Põlevkivi, I-a s.	0,80	—	—	0,80	0,80	121. Tallinn 60 — 72 kg I s.	90 ^{a)}	90 ^{a)}	0	90	63
52. Turvas	0,90	—	—	0,90	0,83	122. " { 55,5—59,5 " " }	85 ^{b)}	85 ^{b)}	0	85	58
53. Põlevkiviõli	5,10	—	—	5,10	4,60	123. " { 72,5—75,0 " " }	81 ^{c)}	81 ^{c)}	0	81	54
54. Kütisõli, o/ü. "E. Kiviõli"	51,00	—	—	51,00	47,50	<i>Londonis (kõrgem not.)</i>					
55. Kivivõrv	19,00	—	—	19,00	18,00	124. Taani	169	164	+3,0	160	169
56. Nafta, Ameerika	11,75	—	—	11,99	10,75	125. Eesti	153	153	0	150	152
57. Petroleum, Ameerika	12,80	—	—	12,30	11,25	126. Läti	153	158	0	160	152
58. Bens., Riigi Põlevkivit. (lt)	0,26	—	—	0,26	0,26	127. Leedu	153	153	0	150	152
59. " Kiviõli "Estolin" (lt)	0,29	—	—	0,29	0,29	128. Rootsi	164	159	+3,1	154	161
VAIKEMÜÜGIHINNAD Tallinnas (snt. kg.)						129. Iiri	171	169	-1,8	166	174
60. Rukkijahu	16,0	16,0	0	15,0	14,0	130. Poola	153	153	0	153	152
61. Sepikujahu	23,0	23,0	0	28,0	30,7	<i>Linn — Võru-Petsert.</i>					
62. Manna	50	50	0	50	49	131. Ristna (R)	—	132	—	129	105
63. Kartulijahu	23	23	0	23	23	132. Hoffsdreiband (HD)	—	123	—	120	96
64. Kartulid	4,2	4,8	-12,5	4,7	4,5	133. Dreiband (D)	—	114	—	111	87
65. Suhkur	46	46	0	46	44	134. Ordín-dreiband (OD)	—	105	—	102	75
66. Sool	5	5	0	5	5	135. L.-ordin.-dreib. (LOD)	—	98	—	98	65
67. Piim, lt II valik lahtine	11	12	-8,3	12	11	136. Takuprakk (H)	—	87	—	84	53
68. Lauavõi	190	190	0	190	170	<i>Mujal Westis.</i>					
69. Kõõgivõi	170	170	0	166	168	137. Ristna (R)	—	130	—	127	104
70. Koor, rõõsk (liiter)	110	110	0	110	103	138. Hoffsdreiband (HD)	—	121	—	118	95
71. " hapu	100	100	0	100	100	139. Dreiband (D)	—	112	—	109	86
72. Kanamunad (paar)	9	15	-40	18	12	140. Ordín-dreiband (OD)	—	103	—	100	75
73. Sealiba, keeduliha	90	90	0	90	61	141. L.-ordin.-dreib. (LOD)	—	94	—	91	64
74. " praeliha	100	100	0	98	66	142. Takuprakk (H)	—	85	—	82	52
75. Loomaliha, supiliha	50	50	0	50	39						
76. " praeliha	65	65	0	65	60						
77. Vaskaliha, esim. veer.	40	45	-11,1	48	42						
78. " tag.	45	50	-10,0	54	51						
79. Lambaliha, esim. veer.	70	70	0	73	61						
80. " tag.	75	75	0	88	66						

¹⁾ fr. Rakvere; ²⁾ ühes teadmaksuga; ³⁾ 12./IV — 18./IV; ⁴⁾ 5./IV — 11./IV.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

M. n. püsis meie võihind Inglises eelmise nädala tasemel, s. o. 101—103 š cwt. Saksast saime aga pisut madalamat hinda, mille tagajärjel ka meie eksportvõihinna noteering vähenes 133 s-le kg e. n. 137 s. vastu. Kuna valitsuse otsusega 12. aprillist alates kindlustati eksportvõihinnaks 160 s kg., s. o. 20 s madalam eelmisest hinnast, saavad piimatalitused ja ühtlasi ka tootjad võist vastavalt vähem hinda. Samuti on arvata, et siseturul langeb võihinnatase vastavalt kindlustatud hinnale.

Või sissevedu Inglisse Uus-Meremaal ja Austraaliast oli märtsis 894 400 kasti, veebruaril 789 100 kasti ja l. a. märtsis 919 000 kasti vastu. Seejuures on loodetav võikoguse sissevedu Inglisse nimetatud maist aprillis 850 000 kasti m. a. aprilli 959 000 kasti vastu. Ka mais on võipakkumine arvatavasti väiksem kui l. a. samal kuul. Argentiinast eksporditi võid Inglisse märtsis 48 700 kasti, s. o. ligi 10 000 kasti enam l. a. sama kuu kogusest.

Vastavalt ilmastikuoludele kujunes võitoodang ka euroopa karjamajandusmais märtsis erinevalt, üldjoonis näitas aga võipakku-

mine Inglises märtsi esimesel poolel tõusu, kusjuures Taanist oli väljavedu Inglisse 13% suurem kui aasta varem. Taani kogu või väljavedu oli märtsis aga 3% kõrgem kui e. a. samal kuul. Kuidas kujuneb võitootmisel-sund euroopa mais aprillis, sõltub suurelt ilmastikuoludest. Soojade ilmade korral algab ka karjatamisperiod varem ja ühtlasi ka piimatoodangu hooajaline suurenemine.

Võitagavarade liikumine Inglises näitas märtsis langust. Nii oli võitagavarade seis veebruaril lõpul 772 000 kasti, märtsi lõpul 650 000 kasti. Seejuures ületab aga k. a. võitagavarade seis l. a. sama aja üle 250 000 kasti võrra. 1935. a. märtsi lõpul oli võitagavarade seis 475 000 kasti.

K. a. märtsis veeti meie võid välja 633,0 tn e. a. sama kuu 459,7 tn vastu. Seega suurenes või väljavedu märtsis 173,3 tn ehk 37,7%. Väljaveetud võikogusest läks Inglisse 370,6 tn, Saksa 262,3 ja ülejäänud osa teistele turgudele. K. a. esimesel veerandil on võiekспорт kogusest 2003,1 tn, s. o. 43,3% suurem kui l. a. samal ajal.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul püsib endiselt kindel tendents. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering püsib 86 š per tsentner juba neljas nädal. Läänud aasta samal ajal noteeriti meie peekonit 4 š madalamalt. Ühtlasi jäeti muutuset ka peekonsigade noteeringud. Käesoleval nädalal maksavad eksporttapamajad peekonsigade eest järgmisi hindu:

	I sort	II sort	III sort	IV sort
60 —72 kg.	90	85	79	Sise-
55,5—59 „	85	81	75	turu-
72,5—75 „	85	81	75	hinnad
75,5—80 „	81	77	74	

Elussigade hind noteeriti endiselt 63 s. eluskaalu kg.

Toodang eksporttapamajades näitab väikest tõusu. M. n. tapeti eksporttapamajades 1170 siga 416 sea vastu eelmisel nädalal. Peale selle saadeti 875 elussiga NSVL-u.

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

M. n. kujunes veiste pakkumine tagasihoidlikuks. Turustati vaid 376 veist. Nõudmist veiselihale vähendas vasikalihapakku-

Kogusummas saadeti seega NSVL-u kahe nädala jooksul 1537 siga ca 132 000 kr. väärtuses. Kui sigade pakkumine jääb püsima endisele tasemele, loodetakse NSVL-u elussigade lepingut täita 15. maiks.

Elussigade sissevedu Saksa on k. a. suurem kui eelmisel aastal. Kahe esimese kuu jooksul vedas Saksa sisse 71 569 siga 49 241 sea vastu eelmisel aastal.

Sissevedu päritolumaade järgi:

	1937	1936
Holland	20 460	—
Jugoslaavia	15 615	—
Taani	14 461	9 071
Läti	—	20 893
Eesti	—	11 446
Leedu	7 369	—
Poola	7 976	7 831
Rootsi	4 733	—

mise suurenemine kui ka hinnatõrjenumine. Eeltoodu mõjul püsisid lihahinnad nädala esimesel poolel endised, kuid nädala lõpul kal-

duudid ootamatult 2—3 s nõrgenemisele liha kilolt. Suurtel pullidel maksus liha nuumatul 52—56 s ja keskmisil 50—52 s kg. Eluskaalu alusel turustati suuri pulle 30—33 s kg. Väikesed pullid: rammusad 46 kuni 50 s., keskmised 43—46 s. ja lahjad 40 kuni 45 s kg. Eluskaalu alusel maksusid väiksemad pullid 24—28—30 s kg.

Lehmad ja härjad: nuumatud 48—56 s, keskmised 36—45 s. ja lahjad 30—36 s kg. Eluskaaluhinnad lehmadel rammususe järgi 15—22—34 s kg.

Mullikad: rammusad 47—50 s, keskmised 45—48 s ja lahjad 40—45 s kg.

Vasikate pakkumine suur. Nädalas turustati 2753 vasikat. Nõudmine keskmine. Tendents püsiv. Tapetud vasikad ühes nahaga, kuid ilma peade-jalgadeta maksusid: nuumatud 50—65 s., keskmised 45—50 s, lahjad 40—45 s ja praak 38—40 s kg. Elusvasikaid müüdi vastavalt sordile 22—27—31—40 s kg.

Lammaste pakkumine väike. Nõudmine keskmine nõuetavam eluskaup. Eksportlambaliha-hind nõrgenes 5 s kg-lt, maksudes nüüd headuse järgi 95—100 s kg. Eluskaaluhind franko saatejaam 45—47 s kg.

Sigade pakkumine keskmine. Nõudmine keskmine. Hinnad nädala algul tõusid väikese pakkumise mõjul mõni s kg-lt, kuid langesid peatselt endisele tasemele. Nädala keskmiselt maksusid tapetud sead: noored

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunahindade liikumine Inglises toimus m. n. edasi langussuunas. Kuna sise-maine toodang Inglises kui ka pakkumine teisist maist näitab hooajalist tõusu, langevad ka hinnad. Tavaliselt on toiminud hindade nõrgenemine mai-juunini, millest alates algab hooajaline hindade paranemine.

Kuna k. a. algul olid munahinnad Inglises madalad, nõudsid kanakasvatajad kanamunade sisseveotollide tõstmist ja sisseveo piiramist. Et aga säärase nõudmisega ei saavutata inglise kanakasvatuse tasuvusolude paranemist, näitab O. J. Bellby uurimus.*) Sellest selgub, et munatoodangut on Inglises üldiselt raske tõsta. Hindade tõus sisseveo pii-

PÖLLUMAJANDUSLIK VALJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas.		1937. a.	1936. a.	1935. a.
	5./IV- 11./IV 1937	29./III- 4./IV 1937	1. I kuni 11. IV	1. I kuni 12. IV	1. I kuni 14. IV
VOI (tonni) Butter (tons)	104,7	261,2	2107,8	1599,8	1715,2
Sellest:					
Saksa . . .	104,7	56,8	924,5	692,6	648,1
Inglise . . .	—	204,4	1007,8	813,9	926,7
MUNAD (tuh. tk.) — Eggs (1000)	—	—	—	45,4	1281
Sellest:					
Inglise . . .	—	—	—	—	986
Saksa . . .	—	—	—	45,9	—
PEEKON (tonni) — Bacon (tons)	56,2	40,7	602,6	684,6	600,5
LINA (tonni) Flax (tons)	187,7	224,0	2905,5	3773,6	2027,1
Sellest:					
Inglise . . .	—	31,3	1007,0	1809,1	1708,0
Belgiasse . . .	10,2	—	120,4	231,8	70,3
Soome . . .	0,9	—	162,8	826,5	11,2
Saksa . . .	115,6	192,7	1051,6	116,0	145,0
Prantsusse . . .	—	—	401,8	1187,4	10,3

85—86 s, peekonkaalulised 84—86 s, lihasead 83—85 s ja rasvasead 80—82 s kg. Elussead maksusid 63—64 s kg. Tendents kindel.

Nahkade hinnad. Veisenahad toorelt 75 s kg. Vasikanahad 5.75—6.00 kr tk ning suuremad kaalus üle 3,5 kg ühe kg hind 1,60 kr. Lambanahad sõltuvalt villapikkusest 2—4 kr tk. Hobuse-nahad 12—15 kr tk.

ramisega, mis peaks olema 64% väiksem kui nüüd, tõstaks munahinnad arvatavasti tootmiskulude tasemele, s. o. 20%, kuid seega peaks vähenema ka tunduvalt tarvitus. Viimane asjaolu on aga raskelt läbiiviidav ning tõenäoselt ei anna ka tulemusi. Seetõttu tuleks inglise kanakasvatajail asuda munade tootmiskulude alandamisele, kuna sellega saavutatakse kindlasti paremaid tulemusi kui munade sisseveo piiramisega.

Kanamunade sisseveo suurenemine tänavu Saksa näib olevat põhjustatud munatoodangu langusest kanade arvu vähenemise tõttu. Kanade arv on Saksas liikunud: 1932. a. 68,7 milj. tk, 1933. a. 63,1 milj. tk, 1934. a. 57,3 milj. tk, 1935. a. 55,4 milj. tk ja 1936. a. 53,0 milj. tk (Loendused on 5. dets. kohta). Sellest nähtub, et kanade arv on näidanud Sak-

*) Oxford Agricultural Economics Research Instituuti väljaanne.

sas tunduvat langust. See asjaolu näib mu-
naturuseisundi kujunemisele tänava olevat
küllalt tähtis.

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahindade noteerimiskomisjon noteeris
12. aprillil s. a. piima eest Tallinna kohta en-
dised hinnad, s. o.:

I valiku rööskpiim müügil piima-
kauplustele 11—12 s. l., müügil piimatööstus-
tele 11 s. l.

II valiku rööskpiim müügil piima-
kauplustele 9—10 s. l. ja müügil piimatöös-
tustele 8—9 senti liiter.

Puusad soojad ja päikesepaistelised ilmad
on tõstnud Tallinnas piimatarvitamist. Ka
piima odav hind aitab selleks kaasa, et piima
rohkem nõutakse, mistõttu piimakaupluste
iäbimüügid on tõusnud. Pühadele järgnenud
ummik piimaturul on möödumas ja mõnes raa-
joonis on piima järele elav nõudmine, nii et
mõned kauplused, mis maksid peale pühi II
valiku rööskpiima eest 9 s. liitrist, on nüüd
1 sendi võrra hinda tõstnud. Üldiselt on aga
piimapakkumine veel küllalt rohke, nii et

M. n. algas meie munade väljaveedu.
Esimene munasaadetis meilt läks Saksa,
kus hind on parem kui teisel turgudel.

üldist hinnatõusu enne, kui ilmad veelgi soo-
jemaks lähevad ja piima tarvitamine tõuseb,
vaevalt on loota.

Väikemüügil maksus piim piimakauplus-
tes möödunud nädalal s. l.

	1. valik		2. valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	14—16	—	13	10—12
Tartu	14—15	11—12	—	9—10
Narva	13—14	10½—11	—	8—9
Pärnu	13	12	—	11
Viljandi	14	—	—	11
Rakvere	14	—	—	10
Valga	14	—	—	8—9
Võru	—	—	—	9—10
Haapsalu	—	—	10	8
Kuressaare	—	—	—	9—10
Tapa	—	—	10	9
Paldiski	—	—	—	8

Erivaliku ehk lastepiim maksub Tallinnas
30—32 senti liiter.

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Kuna maailma-teraviljaturul püsib üldi-
selt kindel nõudmine, jätkus teraviljahinda-
de liikumine m. n. tõususuunas, peale Chi-
cago, kus nisuhind langes peamiselt talinisu-
toodangu eelhinnangute avaldamisega, mille
järgi hinnatakse ühendriige talinisu-
toodangu 665 milj. buš. 519 milj. buš. vastu 1936. a.
Peale toiduteravilja juba mõnda aega kest-
nud hinnakõvenemise on viimasel ajal muu-
tunud eriti silmapaistvaks ka söödateravil-
jahinna tõus, mis ilmneb kõige selgemini
Hamburgi noteeringuil. Nii on hinnatõus
märtsi keskpaigust senini odral ja kaeral
ümmarguselt 2 s. kg.

M. n. kohta noteeriti tähtsamail teravil-
jabörsidel järgmised hinnad kr. kv. kohta
(sulgudes eelmise nädala noteeringud):

Rukis: Chicago 16.83 (16.73), Winni-
peg 19.92 (19.86), Hamburg 22.93 (22.85).

Nisu: Chicago 19.03 (19.47), Winni-
peg 19.92 (19.86), Hamburg 22.93 (22.85),
Liverpool 20.70 (20.26).

Mais: Chicago 18.44 (17.27), Ham-
burg 11.92 (11.70), Rotterdam 11.69 (11.54).

Argentiina kaerahind Hamburgis notee-
riti 12.01 kr. eelmise nädala 11.34 kr. vastu
ja odrahind 14.85 kr. eelmise nädala 13.95
kr. vastu.

Praegused kõrged hinnad ja võrdlemisi
soodsad turustamistingimused juba mõnda
aastat kestnud tagavarade vähenemise pu-
hul on põhjustanud tootjais mais külvipin-
dade laienemist. Peale P.-Am. Ühendriige
on ka NSVL-us kavatsus suurendada sui-
nisukülvipindu võrreldes m. a. 1,5 milj. ha.,
mille teostamisel sealsed tänavused pinnad
ületaksid 1931.—35. a. keskmise taseme 2
milj. ha. võrra.

Taliviljaoraste seisundit peetakse P.- ja
Kesk-Euroopas rahuldavaks, kuna Balkani
mail ja Itaalias, samuti ka NSVL-us hin-
natakse oraste seisundit koguni heaks.
Ühendriiges ja Kanadas on oraste seisund
täiesti rahuldav ja niiskuselolud suviljade
jaoks küllaldased. Samuti on tänavuseks
lõikuseks häid väljavaateid Briti-Indias ja
P.-Aafrikas, kuna L.-Aafrikas jätavad niis-
kusolud soovida.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Kartulite väljavedu läinud nädalal arenes võrdlemisi soodsalt. Üldse saadeti välja 5200 kv. kartuleid, millest suurem osa läks Inglisse. Helmise nädalaga võrreldes on kartulite väljavedu suurenenud üle kahe korra.

On loota, et käesoleval nädalal veelgi suureneb kartulite väljavedu. Peale Inglise on hakanud võtma ka Rootsi rohkem meie kartuleid.

Pragu on ka maal elav kartulite vastuvõtmine. Iga päev tuleb Tallinna üle 10 vaguni kartuleid. Läinud nädalal kartulihinnaud raudteejaamades näitasid veidi paranemist.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Aedviljaturul suurenes tunduvalt värsked aedvilja pakkumine. Tallinna ja Tartu puuviljaturud olid selle nädala algul juba kuhjatud üle värskete aedviljadega. Eriti rohkesti oli müügil redist ja salatit. Kurke leidus aga võrdlemisi vähe. Rediste kimbust maksti jaemüügil ainult 10—12 s., salatit kg-st 100—120 s., rabarberi kg-st 80—100 s. ja pinati kg-st — 2,5—3 kr. Keskmisi värsked kurke müüdi 75—80 s. tk., kuna väiksemaid kurke isegi 30—40 s. tk. Murulaugust maksti 4 s. kimp ja värskest sibulast 4—5 s. tk.

M.a-st ületalvehoitud juurviljade hind näitas ka väikest langust. Nii müüdi käesoleva nädala algul kaalikaid 10—12 s. kg. ja porgandeid 10—12 s. kg.

Õunamüük vähenes koguni viimaste nädalate jooksul, kuna tarvitajaskond hakkas ostma rohkem rediseid ja muud värsket aedvilja. Selle tagajärjel langesid ka õunahinnad ja isegi välismaalt sissetoodud õunte omad, milliseid müüdi varem 2 korda kallima hinnaga kui samal ajal müügilolevaid kodumaisi õunu. Ka apelsinide ost jäi väiksemaks, olgugi et neid toodi märtsi jooksul palju sisse ja et nende pakkumine oli võrdlemisi elav. Käesoleval kevadel hakkasid apelsine vedama sisse ka mitmed ärid, kellel ei olnud kogemusi sel alal; lootes saada suuri kasusid telliti neid väga suurel arvul. Tahtes aidata kaasa apelsinide hindade madalseisule ei pidudanud Majandusministeerium ka sisseveolubade väljaandmist. Neil põhjusil toodi meile apelsine sisse märtsi jooksul rohkem kui kogu m. a. kestel. Nii veeti sisse apelsine ja mandariine m. a. jooksul 679 559 kg. 223 935 kr. väärtuses, kuna

mist. Virumaa jaamades maksti enamisti kr. 2,60 kv'st, kuna Harju- ja teiste maakondade jaamades olid hinnad veidi odavamad.

Kartulihinnaud noteerimiskomisjoni koosolekul 12. märtsil s. a. noteeriti Börsikomitees järgmised hinnad:

1. Söögikartul; raudteejaamades kr. 2,40 kuni 2,60 kv.

2. Tööstuskartul; piiritusvabrikutes kr. 1,80—2,20 kv., tärklisvabrikutes kr. 1,70 kuni 2,20 kv.

Tendents kindel.

k. a. märtsis veeti sisse apelsine 775 841 kg. 251 060 krooni väärtuses ning mandariine 4 366 kg. 1 260 kr. väärt. Säärase suure sisseveo tõttu jäi kaup ladudesse seisma, ja et vältida selle rikkemist, hakati neid müüma alla omahinna. Nii müüdi m. n. itaalia apelsine juba 10—11 kr. kast, olgugi et importöridel tuli selle kauba omahind 12—12,5 kr. kast.

Märtsi jooksul veeti meilt välja aedvilju:

1) sibulaid 2 100 kg. 420 kr. väärtuses, 2) kurke soolatuid ja marineeritud 27 631 kg. 9 222 kr. väärtuses. Sibulad saadeti kõik Soome, kuna kurkidest saadeti:

Britti	6 480 kg.	2 400 kr. väärtuses
Rootsi	65 "	40 " "
Soome	21 088 "	6 782 " "

Märtsi jooksul veeti meile sisse:

Õunu, värsked	7 381 kg.	3 943 kr. väärtuses
Õunu ja pirne kuiv.	7 918 "	5 867 " "
pirne, värsked	9 780 "	6 591 " "
mandariine	4 366 "	1 260 " "
apelsine	775 841 "	251 060 " "
sidruneid	32 650 "	12 807 " "
viinamarju, värsked	18 157 "	16 668 " "
bananae	18 291 "	16 505 " "
ananase, värsked	1 593 "	1 237 " "
ploome, värsked	54 "	47 " "
virsikuid	108 "	205 " "
kuivatatud ploome	6 594 "	4 378 " "
aprikoose	127 "	77 " "
rosinaid ja korinte	28 276 "	16 921 " "
viinamarju, kuivat.	1 004 "	662 " "
datleid	134 "	124 " "
puuvilja, ern.	2 137 "	1 900 " "

Toodud andmeist selgub, et meil välismaalt sisseveetavad puuviljakogused on paisunud suuriks, millised hakkavad tegema muret meie rohkearvulisele aedviljakasvatajate perele.

KALATURG. — FISH MARKET.

M. n. suurenes õige tunduvalt kalasaak Peipsi-Pihkva järvel. Kalatoodang andis peale tavaliste siseturukalasortide ka väga rahuldavaid koguseid eksportkala, eriti koha ja latikat.

Suure nõudmise tõttu püsisid kalahinnad rahuldavatena. Peipsil maksti kalureile kohast 85—95 s, haugist 50—55 s ja latikast 40—50 s kg.

Saarte rannikvetes tuli müügile haugi, säinast ja teisi kalasorte ning esmakordselt paiga-angerjat.

Viru rannikvetest saadeti väiksemaid koguseid iherusi (mereforell) ja mõnesid lõhesid, kuna Pärnu lahe kalastamisel valitses endiselt vaikne seisund.

Nädala kestel veeti välja värsket kala 49 000 kg, sellest koha 18 200 kg, haugi 13 500 kg, latikat 13 550 kg, ahvenat 3500 kg, teisi kalasorte 250 kg. Koha, peamiselt sisevete päritoluga, läks Rootsi 13 000 kg, Soome 2350 kg, Poola 1800 kg ülejäänud väikesed partiid Tšehhoslovakkiasse ja Austriasse. Haugi eksporditi sisevetest Poola 7500 kg ja merevetest Soome 2100 kg, Rootsi 1000 kg, Prantsusse 2500 kg (sellest sisevete — 500 kg) ja Šveitsi 400 kg. Latikat läks Soome 8100 kg ja Poola 5450 kg. Ahvenat ja teisi kalasorte Soome.

Siseturu-kalakaubanduses valitses võrdlemisi elav tegevus. Kalasaakide suurenemisega tuli Tallinna turule rahuldaval kogusel hea kvaliteediga värsket kala. Nõudmine elav, eriti rohkesti osteti odavamast väikest latikat 35 s kg ja Peipsi ahvenat 20—30 s kg.

Lähemaist randadest toodi müügile ka rohkesti elusahvenat 55—60 s kg, vimba 60 s kg. Ka Tartu turul arenes värsket kala-kaubandus hoogsalt. Müügihinnad madalamad Tallinna turuhinnast.

Tähtsamate kalaliikide turuhinnad s kg.

	Tallinn 10.IV	Tartu 9.IV
Iherus (mereforell)	200—225	—
Angerjas (keskmine)	160—200	—
Koha, I valik	130—140	—
Koha II valik	100—120	80—100
Haug	45—70	30—50
Säig	80—140	60—100
Ahven (mere)	40—60	—
Ahven (Peipsi)	20—25	7—25
Latikas	35—70	25—60
Luts	35—40	25—30
Säinas	40—65	20—25
Sürg	30—35	12—15
Kiisk	—	15
Lest	60—70	—
Räim	25—30	—
Tursk	15—30	—
Kilu	40—45	—
Meretint	40	50
Vimb	60	—

Räimekaubanduses seisund nõrk. Müügile tuli mitte rahuldaval kogusel noodarräimi, mistõttu hinnad võrreldes teiste kalasortidega olid kõrged. Keskmisest räimest nõuti 25—32 s kg ja peenrääimest 8 s kg. Turski müügil rohkesti, müügihinnas langus. Tervest (lõikamata) kalast nõuti 15—20 s kg, lõigatult 25—30 s kg. Kilu vähe, müügihind 40—45 s kg.

Suitsu- ja soolakala-kaubanduses seisund endine.

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID**LÄTI VÄLISKAUBANDUS 1936. A. JA UUSI TENDENTSE.**
LATVIAN FOREIGN TRADE IN 1936, AND NEW TENDENCIES.

Läti väliskaubandus m. a. väärtuse järgi tõusis kiirelt, eriti väljaveo alal; sisseveo suurenedes 21% kasvas väljaveodu kaks korda enam (40%). Seejuures omas võrdlemisi suurt tähtsust m. a. septembri lõpul teostatud latikursi alandamine.

Kuid tõusu osutab väliskaubanduskäive 1936. a. ka kuldlates (s. o. arvestades latikursi 40%-st alandamist septembri lõpust).

Nimelt suurenes väljaveodu kuldlates 27% ja sissevedu — 12%.

Loomulikult kerkib küsimus, millist mõju avaldas latikursi alandamine läti väliskaubanduse arengule.

Esiteks nõrgenes pärast lati devalvatsiooni sissevedu. Seejuures omas suurt tähtsust valitsuse poolt teostatud hindade stabiliseerimispoliitika. Importörid, kellele välis-

maised kaubad lattides osutusid nüüd kallimaiks, olid kohustatud neid siseturul müüma endise hinnaga, mille tagajärjel sissevedu loomulikult kahanes ning kaubatarvitust tuli rahuldada tagavarade arvel.

Väliskaubanduskäive 1934—36. a.

Turnover of Foreign Trade, 1934/36.

	1936	1935	1934	Suurenem.(+) või vähenem.(—)%des	
				1936	1935
	Milj. Ls.			(1935=100)	(1934=100)
Väljavedu . . .	138,4	98,7	85,8	+40,2	+15,7
Sissevedu . . .	121,7	101,0	94,9	+20,5	+ 6,4
K ä i v e . . .	260,1	199,7	180,2	+30,2	+10,8
Väljavedu ±	+16,7	-2,3	-0,6		
Käive	2180,0	2100,1	1960,7	+3,8	+ 7,1
	1000 tn.				
Väljavedu . . .	1079,1	1052,8	1042,0	+2,5	+ 0,9
Sissevedu . . .	1100,9	1048,5	918,7	+5,0	+14,2

M.a. lõpul toimunud välismaise kaubata-gavara vähenemine tingib k.a. arvatavasti intensiivsemat sissevedu. Seejuures, arvestades mõningaid avalikke deklaratsioone, ei kavatse valitsus hindade stabiliseerimispoliitikas olla nii järjekindel nagu m. a. viimasel veerandil, s. o. pärast lati devalvatsiooni. Seepärast ei saa tänava lootust sellisele väliskaubandusbilansi tõhusale aktiivasaldole nagu m. a.

Väliskaubanduse aktiivsust m. a. soodustas ka maailmaturul ilmnev hindade tõus. Üheltpoolt vähenes seetõttu nõudmine kallenenud sisseveokaupadele ning soodustati nende asendamist kodumaistega, teisalt suurensid tõhusalt väljaveetud kaupadelt saadud summad. See käib peamiselt metsamaterjalil väljaveo kohta. Muude tähtsamate väljaveokaupade, nagu või ja lina, hinnad tõusid maailmaturul märksa vähem.

Tänu peamiselt mainitud hinnatõusule õnnestus Lätil oma väliskaubandusbilanssi parandada tunduvalt juba m. a. esimesel üheksal kuul, s. o. juba enne latikursi alandamist. Nii osutus väliskaubandusbilanss 1936. a. esimesel 9 kuul 5,1 milj. Ls võrra aktiivsemaks sama suuruse passiivsuse vastu samal ajal eelmisel aastal.

Latikursi alandamise järel suurenes väliskaubandusbilansi aktiivsus veelgi. Nii moodustas väliskaubandusbilansi aktiivsus 1936. aastal esimesel 9 kuul keskmiselt 0,7 milj. Ls, kuna aasta viimasel neljal kuul kuld-

lates keskmiselt 2 milj. Ls ja alandatud rahakursil 3,4 milj. Ls.

Võrreldes väliskaubanduse kuu keskmist käivet enne ja pärast latikursi alandamist, võib konstateerida väljaveo kui ka sisseveo tõhusat kasvu, nagu konstateerib Läti panga inspektor K. Kacens ühes oma ülevaates*), osutub juurdekasv tegelikult vaid nimeliseks. Arvestades kuldlates nähtub, et väljavedu pärast latikursi alandamist püsis keskmiselt kuus samal tasemel, nagu aasta esimesel üheksal kuul, moodustades ühel kui ka teisel juhul 9,8 milj. Ls., kuna sissevedu vähenes isegi 9,1 milj. Ls-lt 7,8 milj. Ls-le kuus. Üldiselt konstateeritakse, et väljaveo tunduvalt suurenemisest viimaseil kuulil ei saa veel olla juttu ja et aktiivsuse tõus on saavutatud peamiselt sisseveo nõrgenemise arvel. Seejuures arvatakse, et sisseveo kahanemine omab osalt ajutist iseloomu ja et tulevikus nähtavasti teatud määral taas suureneb. Samal arvamusel ollakse ka väljaveo kohta, millele käesoleval ajal avaneb nähtavasti laialdasemaid võimalusi. Sisseveo piiramisega võib väliskaubandusbilansi aktiivsust hoida kunstlikult, kuid arvestades turu praegust olukorda, arenevat väliskaubandusbilanss iseendast aktiivseks.

Väliskaubandusprobleemile tõhusamat tähelepanu pühendas hiljuti oma kõnes seoses riigieelarvega ka rahaminister. Tähendades, et väliskaubanduse aktiivsus osutub osalt kaubanduslepingupoliitika tulemuseks. Viimasel ajal teostati varemsõlmitud kaubanduslepingute põhjalikku revideerimist, milised olles sõlmitud 20. aastatel ei vastanud enam nüüdisaja nõudele. Praegu korraldatakse materjale läbirääkimiseks kaubanduslepingute sõlmimise kohta Poola, Prantsusega ja võimaliku kompensatsioonilepingu sõlmimiseks Hollandiga. Peale selle on töötatud välja kaubanduslepingu sõlmimiskava Tšehhoslovakkiaiga. Mainides m. a. toimunud tollide alandamist, mõningate valuutakitsenduste kaotamist ning väliskaubandusrežiimi üldist lõdvenemist, märkis rahaminister, et kuigi väliskaubanduse reguleerimine välisvaluutakomisjoni näol jääb alles ka tulevikus, suhtuvad valitsusorganid pro-

*) „Ekonomists“ nr. 6, 1937. a.

duktiivsele sisseveole ning sellekohasele valuutavõimaldamisele väga liberaalselt. Ja nagu tähendati juba varem, kavatakse valitsus teostada liberaalsemat sisseveepoliitikat samuti seks, et mõjustada siseturu-hinnataset. Kuna aga valitsus ei taha soodustada importi edasiste tollide ja aktsiisi alandamise teel, on ta nüüd nõus lubama sisseveetavale kaupadele teatud hinnatõusu siseturul. Samuti kriipsutati alla erilist tähtsust, mida väliskaubanduse arenemisel m. a. omas metsamaterjalihindade tõus. Pärast rahavääringu muutmist võidi kaotada juurdemaksud metsamaterjali väljaveole. Viineri- ja tselluloositööstust alandatud hindadega toormaterjaliga varustamise teel esialgu toetatakse, kuid tulevikus valitsus kavatakse loobuda toetusest riigikassa arvel ja lasta neid kohanduda maailmaturu-hinnatasele. Teatud kartust tekitab mõningate metsamaterjalihindade liiga kiire tõus, mis võib põhjustada nõudmise vähenemist, kuid seejuures loodetakse isegi Lätile võimaldatud metsamaterjali sisseveo kvoot (127 000 std.) suurenemisele.

Väliskaubanduskäive tähtsamate ainete rühmade järgi 1934—36. a.

Turnover of Foreign Trade According to Principal Groups of Merchandise, 1934—36.

	Milj. Ls.			%des üldväljaveo- või -sisseveost.		
	1936	1935	1934	1936	1935	1934
Väljavedu:						
Elusloomad	6,7	3,5	0,0	4,8	3,5	1,1
Toit- ja maitseained, joogid	38,0	33,2	22,1	27,5	33,6	25,9
Toor- ja poolvalmisd.	66,1	41,7	44,2	47,8	42,3	51,8
Valmissaadused	27,6	20,3	18,1	19,9	20,6	21,2
Sissevedu:						
Elusloomad	0,0	0,7	1,2	0,7	0,7	1,3
Toit- ja maitseained, joogid	6,8	4,7	5,6	5,6	4,7	5,9
Toor- ja poolvalmisd.	51,1	42,1	39,6	42,0	41,7	41,7
Valmissaadused	62,4	53,0	48,2	51,3	52,5	50,8

Väliskaubanduse koostises tõhusamaid muutusi ei toimunud m. a. Kuna üksikute kaupade sisse- ja väljavedu aasta kestel ei toimu ühtlaselt, on üksikute tähtsamate kaubarühmade arengu kohta aasta teisel poolel teostunud latikursi alandamise tõttu toodud tabeli järgi raske teha järeldusi. Tuleb vaid mainida, et enam silmapaistev tootainete väljaveo osatähtsuse kahanemine on tingitud teatud määral peagu täielikust

nisu väljaveo puudumisest, milline 1935. a. omas võrdlemisi suurt tähtsust, kuna toormaterjali ja poolvalmissaaduste osatähtsuse suurenemine on omakorda tingitud varem mainitud tunduvalt metsamaterjalihindade tõusust ning samuti lina-väljaveokoguse kahekordsest suurenemisest.

Tähtsamate ainete välja- ja sissevedu 1936. a.

Exports-Imports of Principal Commodities.

	1000 tn.		1000 Ls.		± % (1935 =100)	± % (1935 =100)
	1936	1935	1936	1935		
Väljavedu:						
Sead 1000 tk.	81,1	47,8	+70	6,0	3,5	+71
Liha ja lihasaadused	2,7	2,5	+8	2,8	2,3	+22
Või	17,3	16,8	+3	25,3	18,5	+37
Munad	0,6	0,2	+200	0,4	0,1	+300
Rukis	72,7	88,4	-18	5,0	5,1	-2
Nisu	3,8	65,8	-94	0,3	3,8	-92
Suhkur	1,8	—	—	0,5	—	—
Konservid ja šokolaad	1,4	2,0	-30	1,5	1,4	+7
Toor- ja pargitud nahad	1,2	0,9	+33	3,8	2,4	+58
Seemned	8,6	7,1	+21	6,0	4,0	+50
Metsamaterjalid	683,2	640,5	+7	37,1	25,2	+47
Tselluloos	4,0	2,7	+48	0,5	0,3	+67
Lina	16,0	8,1	+98	16,8	8,7	+93
Vineer	47,6	44,2	+8	13,0	9,7	+34
Tikutraat	4,5	4,7	-4	1,2	1,2	0
Paber	10,7	9,8	+9	2,8	2,1	+33
Linene niit ja lõng	1,6	1,4	+14	3,4	2,7	+26
Kummist jalanõud	0,3	0,2	+50	1,0	0,6	+67
Sissevedu:						
Hobused 1000 tk.	2,9	2,8	+4	0,9	0,7	+29
Puuvili	3,6	2,1	+71	1,8	1,3	+39
Heeringad	8,8	9,9	-11	2,1	1,7	+24
Toor- ja pargitud nahad	1,1	1,3	-15	1,8	1,5	+20
Tubak	1,0	0,9	+11	2,7	2,3	+17
Puuvill	4,7	4,7	0	6,3	5,2	+21
Vilj, kraasit. ja kraasim.	0,9	0,8	+13	3,9	2,6	+50
Raud ja teras	36,9	40,7	-9	4,3	4,9	-12
Kivistisi ja koks	711,2	668,1	+7	13,2	9,8	+35
Mineraalõlid	36,4	44,1	-17	3,6	3,3	+9
Kunstiväetis	73,9	50,1	+48	4,6	4,2	+10
Puuvillane riie	0,6	0,5	+20	4,7	4,2	+12
Kunstsiidniit	0,5	0,4	+25	2,1	2,0	+5
Põllum. masinad	3,7	2,2	+68	3,6	2,1	+71
Meh. jõu- ja tõst.-masin.	3,5	2,5	+40	7,8	5,1	+53
Värvid	0,6	0,8	-25	2,0	2,0	0

Üksikute kaupade sisse- ja väljaveo arengu suhtes peale mainitud nisu vähenemise (65 800 tn-lt 1935. a. 3 800 tn-le 1936. a.) ja lina väljaveo kahekordse suurenemise (8 100 tn-lt 16 000 tn-le) tuleb märkida veel tunduvalt elussigade väljaveo suurenemist (47 800 sealt 81 000 seale), milledest $\frac{2}{3}$ veeti Saksa ja $\frac{1}{3}$ NSVL-u. Samuti suurenes munade, naha ja seemnete üldväljavedu (ristikheinaseemne väljavedu suurenes tunduvalt,

Läti väliskaubandus tähtsamate riikidega 1934—36. a.

Latvian Trade With Principal Countries, 1934—36.

	Väljavedu — Exports						Sissevedu — Imports						Bilans — Balance		
	Milj. Ls.			%			Milj. Ls.			%			Milj. Ls.		
	1936	1935	1934	1936	1935	1934	1936	1935	1934	1936	1935	1934	1936	1935	1934
Üldse	138,4	99,7	85,3	100,0	100,0	100,0	121,7	101,0	94,9	100,0	100,0	100,0	+16,7	-2,3	-9,6
1. Briti	48,0	29,8	30,5	34,7	30,2	35,8	26,2	20,6	21,4	21,5	20,4	23,6	+21,8	+9,2	+9,1
2. Saksa	42,6	32,9	25,2	30,8	33,3	29,5	46,7	37,2	23,2	38,4	36,8	24,4	-4,1	-4,3	+2,0
3. Belgia-Luxemb. m.l.	8,0	7,8	3,5	5,8	7,9	4,1	3,5	3,5	5,8	2,9	3,5	6,1	+4,5	+4,3	-2,3
4. U. S. A.	6,5	4,2	2,5	4,7	4,3	2,9	8,6	6,8	6,7	7,1	6,7	7,1	-2,1	-2,6	-4,2
5. Holland	4,7	1,8	3,6	3,4	1,8	4,2	1,6	1,8	2,3	1,3	1,8	2,4	+3,1	-0,0	+1,3
6. Soome	4,4	1,6	0,4	3,2	1,6	0,5	0,5	0,3	0,4	0,4	0,3	0,4	+3,9	+1,3	-0,1
7. N. S. V. L.	4,1	2,7	1,9	3,0	2,7	2,2	3,6	3,7	2,8	3,0	3,7	3,0	+0,5	-1,0	-0,9
8. Prantsuse	3,1	1,7	2,6	2,2	1,7	3,0	2,1	2,7	5,4	1,7	2,7	5,7	+1,0	-1,0	-2,8
9. Rootsi	3,0	1,6	1,4	2,2	1,6	1,6	4,0	2,1	1,5	2,3	2,1	1,6	-1,0	-0,5	-0,1
10. Eesti	2,3	1,7	2,1	1,7	1,7	2,5	0,9	1,6	3,2	0,7	1,6	3,4	+1,4	+0,1	-1,1
11. Briti asumaad	2,0	1,4	1,0	1,4	1,4	1,2	3,7	2,4	2,3	3,0	2,4	2,4	-1,7	-1,0	-1,4
12. Leedu	1,4	1,0	1,4	1,0	1,0	1,6	1,9	1,9	2,3	1,6	1,9	2,4	-0,6	-0,9	-0,8
13. Palestiina	1,2	1,0	0,5	0,9	1,0	0,6	0,8	0,2	0,1	0,7	0,2	0,1	+0,4	+0,3	+0,4
14. Sveits	1,0	1,1	0,8	0,7	1,1	0,9	1,1	0,7	0,7	0,9	0,7	0,7	-0,1	+0,4	+0,1
15. Taani	0,8	1,9	1,8	0,6	1,9	2,1	1,7	1,0	0,9	1,4	1,0	0,9	-0,9	+0,9	+0,9
16. Iiri vabariik	0,8	1,1	1,6	0,6	1,1	1,9	—	0,0	0,0	—	0,0	0,0	+0,8	+1,1	+1,6
17. Poola ja Danzig	0,7	0,5	0,3	0,5	0,5	0,4	1,9	2,5	3,3	1,6	2,5	4,0	-1,2	-2,0	-3,5
18. Tšehhoslovakkia	0,6	0,9	0,7	0,4	0,9	0,8	0,7	0,3	0,5	0,6	0,3	0,5	-0,1	+0,6	+0,2

kuna linaseemne oma vähenes). Suurenes ka tselluloosi (2700 tn-lt 4000 tn-le) ja kummijalanõude väljavedu. Ekspordis esinev suhkur (1800 tn) osutub täiendava kliiringlepingu alusel Eestisse väljaveetud suhkruks. Tõhusamat väljaveo vähenemist tähtsamaist kaupadest peale nisu osutasid vaid kalakonservid ja šokolaad ning kompvکید.

Läti kaubavahetuses üksikute maadega

m.a. toimus tähelepanuväärt muudatus. Inglise omas Läti väljaveos esimese koha, sealjuures tänu Läti väljaveo elavnemisele Inglise aasta viimasel veerandil, s.o. pärast latikursi kooskõlastamist inglismaelaga. Aasta viimase 4 kuu peale langes umbes pool aastasest väljaveo väärtusest. Saksa, vastu- pidi, eksport nõrgenes pärast rahavääringu muutmist.

INFORMATSIONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIVA

7. aprillil 1937. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — Reserve:						1. Põhikapital — Capital	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	34 181 225,27					2. Tagavarakapital — Reserve Fund	908 496,77
välisraha	16 120 566,58					3. Jooksvad kohustused: — Current Liabilities:	
2. Vahetusraha — Subsidiary Coin.	1 576 368,02					a) pangatähed liikvel	46 266 289,—
3. Sisevekslid: — Home Bills:						b) jooksvad arved:	
kaubavekslid	10 275 102,23					valitsuse	24 308 572,86
põllumajandusl.	2 171 001,06					pankade	6 596 897,39
metastõõstusl.	114 499,65	12 560 602,94				teised	2 683 660,14
4. Laenud: — Loans and Advances:						4 Muud passivad — Other Liabilities	83 589 130,39
valitsusele	—						6 748 636,34
teistele *)	9 815 635,15						
5. Kinnis- ja vallasvara — Immovable Property and Equipment	3 383 726,39						
6. Muud aktivad — Other Assets	13 874 428,15						
		91 612 552,50					91 612 552,50

Kattevara vahekorid jooksvate kohustustega: } 63,79%
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 1 584 098,84
Includes Ekkr. 1 584 098,84 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

L.-AAFRIKA.

L.-Aafrika majandus.

Economic Conditions in South Africa.

Puhtgeograafiliselt mõistetakse L.-Aafrika all L.-Aafrika Ühendriike ja sellega piirduvaid maid: Lõuna-Lääne-Aafrika, Betšuaana, L- ja P.-Rodeesia, Basuuto- ja Swaasimaa ning lõunapoolne Mosambik.

Nende maade kultuuriliseks ja majanduslikuks keskuseks on L.-Aafrika Unioon, mille suurus on 472 120 ruutmiili, mis võrreldes Eesti pindala 18 370 ruutmiiliga on ligi 26 korda suurem.

Ta asub maakera lõunapoolse 22° 10' ja 34° 50' laiuskraadi vahel ja arvatud välja väike osa põhjapoolset Transvaali, moodustab paraja kliimavöö. Neljast provintsist, milledest koosneb L.-A. Unioon on suurim Kapimaa (Cape of Good Hope) põhja idas Oranje vabariik (Orange Free State) ja Natal ning põhjapool — Transvaal.

L.-A. 1909 akti järgi on Uniooni valitsuse asupaigaks ja pealinnaks Pretoria 102 000 el. ja parlamendilinnaks Kapimaa pealinn Cape Town 273 000 elanikuga. Suurimaks linnaks ja ärielukeskuseks on Johannesburg — L.-Transvaalis, üle ½ milj. elanikuga. Oranje vabariigi pealinn on Bloemfontein, Natali-Pietermaritzburg. India ookeaniäärset tähtsamad sadamalinnad on Durban, Port Elizabeth ja East London. Linnade elanikest on üle poole eurooplasi ja ülejäänud osa pärismaalasi-neegreid ning väheseid indiaanlasi.

Rahvastik ja keel: Uniooni elanikkond on umbes 9 milj, sellest 2 milj. valgeid ning teised — värvilised.

Umbes pool elanikkonnast elab linnades ja aleveis, teised maal, tegutsedes põllumajandusalal. Valgeist on enamus buurid, siis inglased, sakslased ja teised rahvused. Üheõiguslikeks ametlikeks keelteks on inglise keel ja afrikaans (hollandi keelest väljaarenenud buuride keel). Neegrid räägivad suguharude järgi kümnekond erinevat keelt.

Põhiseadus ja valitsus. 1909. a. statuudi järgi ühendati isevalitsuslikud Briti koloniaalprovintsid: Kapimaa, Natal, Oranje ja Transvaal L.-Aafrika Ühendriikeks.

Valitsemisvõim on vormiliselt kuninga

esindaja kindralkuberneri käes, kes teostab seda Uniooni valitsuse kaudu, mis koosneb 11 ministrist ja peab omama parlamendi usaldust. Kindralkuberneril on vormiline õigus parlamenti kutsuda kokku, määrata istungjärke või saata laiali.

Seadusandlik võim on kahekojalise rahvaesinduse käes.

Ülemkoda, senat, koosneb 40 liikmest. Iga provints saadab senatisse 8 esindajat, kes valitakse provintsinõukogu ja sellest provintist valitud alamkojaliigete ühisel koosolekul. Puuduvad 8 liiget määratakse kindralkuberneril ja valitsuse poolt.

Alamkoda valitakse otsekoheselt valimisel 5 a. ja koosneb praegusel korral 150 liikmest. Hääleõiguslikud on valget rassi mõlemast soost L. A. Üh. kodanikud alates 21. a. vanuselt. Kapimaal ja Natalis võivad pärismaalased omada teatud varandusliku tsensuse või sissetuleku juures valimisõigust, kuna Transvaalis ja Oranje vabariigis omavad poliitilisi õigusi eranditult ainult valged rassid.

Majanduslik areng. L.-Aafrika asustamise algul ei pandud sellele maale suuri lootusi. Kuni 1886. a. Transvaali kullaavastamiseni olid L.-A. ekspordiks peamiselt põllumajandussaadused, vill, puuvili, veinid, jaamalinnused, nahad jne. Teemantide avastamine XIX sajandi keskel Kimberley ümbruses tõi majandusellu näilikkude elavust, kuid see vaibus varsti, sest teemantide kaevamine ei saanud piiratud turu ega muil põhjusil areneda tööstuseks, mis pakkunuks teenistusvõimalusi laialdasile hulkadele, ja peagi langes kogu Kimberley teemanditööstus ühe kontserni kätte, kes praegu on lõpetanud tootmise küllaldase turu puudumisel ja hindade hoidmiseks. Transvaali kullalademetes avastamisega 50 a. tagasi algas maa kiire majandusareng. Kulla kõrval avastati L.-Aafrika teisi rikkalikke maapõuevarasid, nagu kivistüsi, raud, vask, tina, hõbe, plaatina, asbest, põlevkivi jne.

Kulla tähtsus L.-Aafrikale on ülehindamata. Maa kiire majandusareng ja rahvajõukus

põhjenevad seal suurimal määral kullal. Kõik raudteed, maanteed ja lennuliinid jooksevad kullalinnas Johannesburgi. Viimane on praegu mitte ainult L.-Aafrika kullakeskus, vaid suurima linnana tähtsaim turg sise- ning välismaisile kaupadele.

Tähelepanu väärt on, et L.-Aafrika eluline saadus — kuld ei ole peagu üldse kannatanud konjunktuurikõikumiste all, mis asjaolu annab L.-A. majanduselule erilise stabiilsuse.

Kulla- ja kalliskivide-tööstuse kõrval juhib Uniooni valitsus suurt tähelepanu igasugu muu tööstuse arendamisele, et juhul, kui kullatööstus peaks lademete kahanemisel või muul põhjusel minema tagurpidi, jääks majandustõus ja maa heaolu kõigutamata.

Üldisel tööstusarengul on käia veel pikk tee, et jõuda Euroopa või Ameerika tööstustasemele. Maailmamajanduskriis mõjustas kergelt ka L.-Aafrikat, eriti põllumajandust villa, veini, nahkade jt. põllusaaduste hindade languse tõttu. 1933. a. algul, mil Unioon loobus kullastandardist, algas taas erakordne tõus, ja 1934. a. senini võib lugeda L.-Aafrika majandushiilgeajaks. Arengu krooniks oli 1936. IX — 1937. I Johannesburgi 50. a. juubeli puhul peetud maailmanäitus, hiigleettevõtte, mis võistleb vabalt Euroopas peetavate maailmanäitustega.

Kaubandus. Käsikäes L.-Aafrika rikalike loodusvarade ekspluateerimisega, kii-

restiareneva tööstuse ja rahva suure ostujõuga süveneb elav kaubandustegevus.

1935. a. oli L.-Aafr. Üh. kaupade üldläbikäik ühes transiidiga £ 182 797 455 (3 354 334 tuh. kr.), mis võrreldes vastavalt Eesti läbikäiguga 148 875 tuh. kr. on 22½ korda viimasest suurem, või meie 1935. a. kaupade üldläbikäik on 4½% L.-A. Üh. läbikäigust.

L.-Aafrika Ühendriige 1935. a. tegelik eksport oli £ 102 313 810, sellest kuld £ 71 365 594 ehk 70% ja muud mäekaevandusning põllusaadused £ 30 948 225 ehk 30%. Ülemere-import oli 1935. a. £ 70 627 405 ja transiit £ 9 855 231. Kaubandusbilanss Uniooni kasuks £ 21 830 183.

1935. a. sisseveost oli Inglise osa 48,7%, teised Br. maailmariigi osad 8,4% ja teised maad 42,9%, sellest USA 17,9%, Saksa 4,8%, Rootsi 1,8%, Soome 0,8%, Tšehhoslovakkia 0,9% jne.

Tähtsamad sisseveoained 1935. a.

	£	%/o
Toit- ja maitseained	3 791 946	5,4
Tekstiilkaubad	16 609 636	23,5
Metall ja selle tööstussaadused	29 729 801	42,1
Õild, värnits, vaha jne.	4 045 126	5,7
Keemiatööstussaadused	3 004 283	4,2
Puu ja selle tööstussaadused	2 794 472	4,0
Paber, raamatud jne.	2 478 823	3,5
Muud orn.	8 179 318	11,6
Kokku	£ 70 627 405	100

Eesti väliskaubandus L.-Aafrika Ühendriikidega.

Estonian Foreign Trade with South Africa.

Eesti-L.-A. Üh. vaheline kaubandus kestab juba pikemat aega, kuid kannab senini ikka veel juhuslikku iseloomu. Sisse- ja väljavedu toimub suuremosalt kaudselt Inglise, Rootsi kaudu. 1933.—1935. a. oli märgata meie eksportkaupade väljaveos L.-A. Üh. suurt tõusu, kuid 1936. a. tagasiminekut:

	1936	1935	1934	1933	1932	5 a. keskm.
Sissevedu		1000 kr.				1932—36
Eestisse	170	235	34	204	138	155
Väljavedu						
L.-A. Üh.-sse 152*)	300	256	98	266		214
Läbikäik	322	535	290	302	399	370
Bilanss	-18	+65	+221	-106	+133	+59

*) 1936. a. kohta on L.-A. Üh. andmete puudumisel 1936. a. oli eesti kaupade väljavedu L.-A. Üh. vähemalt Eesti kasuks veelgi.

Sisseveoandmed on võetud Eesti Konjunktuurinstituudi „Majandusteadete“ järgi, kuna väljavedu L.-A. Ühendriigesse on arvestatud L.-A. Üh. 1935. a. väliskaubandusregistri järgi, sest meie kaupade väljasaatmisel ei ole täpselt teada, kus need lõplikult turustatakse.

Üksikasjalisil andmeil Eesti-L.-A. Ühendriikide 1932.—1936. a. kaubavahetuse kohta paistab silma, et eesti kaupade väljavedu L.-A. Ühendriigesse on artiklite poolest võrdlemisi rohke.

kasustatud Eesti andmeid. Umbkaudselt võib arvata, et kr. 200 000, seega paraneb üllatoodud kaubandusbilanss

Möödunud 5 a. jooksul olid meie tähtsamad eksportartiklid L.-A. Ühendriigesse (kr.)

	1936	1935	1934	1933	1932	Kokku 1932— 1936	%%
Toit- ja maitseained:							
Lihakonservid	25 808	5 545	—	257	60	31 670	3,0
Sprotid	5 483	15 803	—	305	—	21 591	2,0
Soolatud kurgid	710	652	—	—	—	1 362	0,1
Šokolaad ja kompekid	31 584	46 480	47 710	15 377	9 175	150 326	14,0
Metsamaterjalid:							
Lauad ja plangud	10 879	90 190	53 980	57 215	61 509	273 173	25,5
Kastilauad	—	50 150	93 861	6 276	185 352	335 639	31,5
Vineer, liimitud	300	2 000	4 986	1 193	5 982	13 861	1,3
Toolipõhjad ja toolid	—	3 744	3 156	2 000	1 083	9 983	0,9
Paber:							
Pakkimis- ja raamatupaber	13 226	—	—	16 848	1 861	—	—
Rotatsioonipaber	—	47 104	—	—	1 129	187 733	17,5
Trükipaber	62 883	—	28 882	14 049	2 281	—	—
Klaaskaup, mitmesugune	1 087	—	—	—	—	1 087	0,1
Pudukaup, kunstsarvest artiklid, kammid jne.	—	28 938	13 937	624	38	42 532	4,0
Igasugu muud kaubad	—	—	—	—	—	3 448	0,3
Kokku 5 a. kohta						1 072 405	100

Samal ajal olid L.-A. Üh. sisseveoartiklid Eestisse (kr.):

	1936	1935	1934	1933	1932	Kokku 1932— 1936	%%
Mitmesugused puuviljad ja maitseained							
	722	14 798	10 133	1 006	2 746	29 405	3,3
Tekstiiltoorained, vill ja kanep							
	28 676	76 088	20 377	134 286	67 949	327 376	42,2
Toor- ja karusnahad							
	19 144	1 247	1 080	140	—	21 611	2,8
Keemiatööstuse toorained							
	1 623	242	2 568	597	990	6 020	0,8
Pakkimis- ja värvimiseksraktilid							
	118 553	141 537	—	67 613	61 293	389 001	50,1
Muud ern. kaubad							
	1 192	1 170	—	449	33	2 844	0,3
Kokku:						776 257	100

Väljavaateid Eesti kaubavahetuse arendamiseks L.-Aafrikaga ei saa pidada halvemaks kui teiste Euroopa riikide ning eriti just teiste ligemate naabrite väljavaateid sel alal, sest kõik Euroopa riigid on L.-Aafrika suhtes enam-vähem ühesuguseis tingimuses ja L.-Aafrika kaubavahetus toimub praegu ja edaspidi suurel määral just Euroopaga, sest lähemalt ei ole kustki võimalik osta ja vastupidi — leida turgu ekspordile. Vaadeldes meie kõige lähemate naabrite kaubandust L.-Aafrikaga, näeme, et oleme senini teistest jäänud maha. Nii oli Läti väljavedu L.-Aafrikasse 1931—35. a. kogusum-

mas kr.1 761 050 või keskmiselt aastas kr. 352 210. Võrreldes meie keskmise väljaveoga krooni 214 481, on see ikkagi kr. 127 792 ehk 60% suurem meie aastasest väljaveost.

Üsna suur ja tõusev, võrreldes meiega, on Soome, Poola, Rootsi, Norra Tšehhoslovakkia väljavedu L.-Aafrika Uniooni. £:

	1935	1934	1933
Soome	552 415	528 054	256 350
Poola (ühes Danzigiga)	203 153	188 287	84 122
Rootsi	1 301 527	1 257 838	922 945
Norra	310 098	360 275	230 007
Tšehhoslovakkia	676 535	583 453	432 072

LEEDU.

Leedu—NSVL-u kaubandussuhteid.

Lithuanian Trade Relations with SSSR.

M. a. lõpul uuendati Leedu-NSVL-u kaubanduskokkulepe, mille kohaselt kaubavahetus mõlema riigi vahel suureneb 10%.

Samal ajal sõlmiti leedu vastavate kaubandorganisatsioonidega eraldi ostu/müügi lepingud, kus määrati konkreetsetelt kaubanduskok-

kuleppe täitmine, kuna NSVL-us on väliskaubandus tsentraliseeritud, teisalt ka Leedu eksport ja osalt ka import korraldatakse suurte ühiskondliku iseloomuga kaubandusorganisatsioonide kaudu, nagu „Pienocentras“, „Maistas“ ja „Lietukis“, on kergem korraldada ja kontrollida kaubandussuhteid NSVL-ga. Leedu ja NSVL-u vastavali riiklikel organeil on seepärast võimalik pidades silmas riigi kaubanduspoliitikat ja rahvamajandusnõudeid, suurendada või vähendada mõlemapoolset kaubanduslääbikäiku.

Praegu teostub kaubavahetus kompensatsiooni alusel. Tahtes suurendada ekspordi tuleb ühtlasi suurendada ka impordi. Uuenduskokkulepe NSVL-ga kehtib juba 3 kuud ja kuigi veel täpsaid andmeid tänavuse kaubavahetuse kohta NSVL-ga ei ole, on siiski juba kindel, et kaubavahetus NSVL-ga areneb tänavu mõlemale maale kasulik suunas. Väga võimalik, et kaubavahetus suureneb tänavu rohkem kui 10%. Leedu ekspordib NSVL-u peamiselt elus- ja tapetud sigu, sarvloomi ja väiksemal arvul teisi saadusi. Import NSVL-st muutub iga aastaga mitmekesisemaks, sest NSVL-u tööstus areneb järjekindlalt. NSVL-t ekspordib praegu mitte ainult oma tooraineid, mineraale jne., vaid ka tööstussaadusi. Viimasel ajal on NSVL-u tööstussaadused ka kvaliteediti muutunud niivõrd paremaiks, et võivad võistelda juba teiste maade saadustega. Sellega leidub rohkem võimalusi laiendada Leedu-NSVL-u kaubandussuhteid veelgi, seda enam, et NSVL maksab tänavu leedu saaduste eest kõrgeemat hinda kui m. a.; näit. sigade hinnad NSVL-u väliskaubanduses on tõusnud isegi 25%.

Leedu eksport NSVL-u 1932—36. a. (1000 lit.)

	1936	1935	1934	1933	1932
Elusloomad	7 824	6 573	2 842	—	—
Toitained	1	2 214	2 691	1 604	6 208
Toor- ja poolvalmisained	2 156	2 366	33	—	—
Valmissaadused	106	1 930	1 933	1 069	468
Kokku:	10 087	13 083	7 499	2 673	6 671

Leedu kogu eksport: 190 485 152 269 147 245 160 227 189 126

Tabelist on näha, et Leedu eksport NSVL-u töös 1935. a., mil see moodustas 8,59% ko-

gu Leedu ekspordist. 1936. a. eksport NSVL-u moodustas 5,29%. Leedu ekspordi NSVL-u struktuur on muutunud, alates 1935. a. Viimasel kahel aastal moodustavad suurima Leedu ekspordipositsiooni NSVL-u mitte toitained ja valmissaadused, vaid elusloomad ja toor- ning poolvalmisained, nagu sead, sarvloomad, vasikanahad, ristikehinaseemned, kroomnahk.

Leedu import NSVL-st 1932—36. a. (1000 lit.)

	1936	1935	1934	1933	1932
Elusloomad	10	6	—	—	—
Toitained	1 613	1 445	985	871	2 007
Toor- ja poolvalmisained	10 793	10 402	3 658	4 949	4 771
Valmissaadused	2 909	1 687	1 943	2 614	3 440
Kuld ja hõbe	5	25	5	—	—
Kokku:	14 737	13 565	5 992	7 834	10 218

Leedu koguimport: 156 061 128 579 138 690 142 176 166 959

Neist andmeist näeme, et ka impordi (NSVL-st) struktuur on muutunud viimasel aastal. Eriti suurenes toor- ja poolvalmisainete import. Samuti võib konstateerida ka valmissaaduste sisseveo suurenemist. Leedu sisseveos NSVL-st on tähtsamad kaubad: naftasaadused, metsamaterjal, sool, kivistisi, raud, tubak lehtedes, vosvorvætised, tsement ja valmissaadusist — puuvillariie, puuvillalõng ja -niit, töötletud karusnahad, põllutöömehinad, klaas jne.

Neil andmeil oli kaubandusbilans m. a. Leedule passivne 4,66 milj. lit. NSVL seisab Leedu ekspordis 4. kohal, impordis — 2. kohal. Arvestades aga, et NSVL-st Leedu imporditav mets pärast töötlemist Klaipedas reeksporditakse taas välismaale, on bilansi passiivsus ainult teoreetiline, sest imporditavalt metsalt Leedu profiteerib, ja maksebilans NSVL-ga, peale metsa reeksporti, tasakaalustub, seda enam, et ka transiit NSVL-st Leedu kaudu suureneb viimasel ajal.

Kokkuvõetult võib öelda, et kaubandus NSVL-ga laieneb järjest ja et majandusbaasis neile kaubandussuhteile muutus 1935. a. ja 1936. a. tugevamaks; tänavuaastased väljavaated on veel paremad ja üldine läbikäik võib arvata, ulatub 30 milj. lit.